

Skriftlig fremsættelse af forslag:**Melchior (CD):**

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af våbenlov. (Eksportfrihed til NATO-lande).

(Lovforslag nr. L 171).

Jeg skal i øvrigt henvise til lovforslagets tekst og bemærkninger.

Ole Vig Jensen (RV):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om bispeembeders besættelse og om adgang til stiftsbåndsløsning.

(Lovforslag nr. L 172).

Som begrundelse for lovforslagets fremsættelse skal jeg – ud over de bemærkninger, der medfølger lovforslaget – henvise til det forhold, at mere end halvdelen af landets biskopper vil falde for aldersgrænsen inden for et kortere åremål. Inden der således skal foregå et betydeligt nyvalg af personer inden for dette kirkelige område vil det være ønskeligt og rigtigt at ændre bispevalgloven, så den bliver mere tidssvarende og bedre i overensstemmelse med den praksis, som gælder for mange andre af samfundets områder.

Jeg skal på det radikale venstres vegne anbefale lovforslaget til hurtig gennemførelse.

Tyroll (VS):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om ferie.

(Lovforslag nr. L 173).

Jeg skal i øvrigt henvise til de bemærkninger, der ledsager lovforslaget.

Thorndahl (FP):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til lov om nedlæggelse af hovedstadsrådet.

(Lovforslag nr. L 174).

Jeg skal i øvrigt henvise til de bemærkninger, der ledsager lovforslaget.

Bolvig (RV):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om ændrede principper for tildeling af egnsudviklingsstøtte.

(Beslutningsforslag nr. B 72).

Forslag til folketingsbeslutning om støtte til iværksættere (nystartere).

(Beslutningsforslag nr. B 73).

Jeg skal i øvrigt henvise til de bemærkninger, der ledsager forslagene.

Bolvig (RV):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om modtagelse af flygtninge fra Sydøstasien.

(Beslutningsforslag nr. B 74).

Jeg skal i øvrigt henvise til de bemærkninger, der ledsager forslaget.

Arne Bjerregaard (KrF):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om beskatning af ægtefæller.

(Beslutningsforslag nr. B 75).

Jeg skal i øvrigt henvise til de bemærkninger, der ledsager beslutningsforslaget.

Den første sag på dagsordenen var:

1) Spørgsmål om fremme af forespørgsel til undervisningsministeren:

Forespørgsel [om skolepasningsordninger] af Uwe Jensen (Ribe a.) (FP).

(Forespørgsel nr. XIX. Anmeldt 31/1 79).

Anden næstformand (Karlskov Jensen):

Hvis ingen gør indsigelse mod fremme af denne forespørgsel, betragter jeg tingets samtykke dertil som givet. (Ophold). Det er givet.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Spørgsmål til ministrene:

1) Til *arbejdsministeren* af:

[Arentoft]

Arentoft (FP):

»Hvilke fejl i arbejdsformidlingssystemet ligger der bag ved den senere tids kaos med manglende arbejdskraft til snerydning – især i byerne?«

(Spm. nr. 550).

Skriftlig begrundelse.

Med over 200.000 tilmeldte arbejdsledige er det ejendommeligt, at der ikke skulle være nogle af disse, der kan formås til beskæftigelse med snerydning. Det gælder fortrinsvis snerydning i byområderne, hvor det mange steder er overordentlig vanskeligt at komme til med snerydningsmaskiner, bl. a. på grund af parkerede, indesneede biler.

De store snevolde, som skubbes op af snerydningsmaskinerne, gør det næsten umuligt for fodgængere at færdes, ligesom det er ærgerligt for den husejer, der med møje og besvær har ryddet sin indgang og sit fortov, at få det hele dækket til igen, når snerydningsmaskinerne skubber snevolde op.

Endvidere må det være af betydning at få bortkørt mest muligt af de omtalte snebunker for at undgå de store vandmængder, som vil følge med tøvejret, når det kommer.

Arentoft (FP):

Baggrunden for mit spørgsmål er, som det fremgår af den skriftlige begrundelse, at vi har over 200.000 arbejdsløse, og at jeg på mange møder ude i landet er blevet stillet over for spørgsmålet: hvorfor kan man ikke sætte nogle af de arbejdsløse til at hjælpe med snerydningen, især i byerne?

Det er jo således, at mange ting er mekaniseret; der er bl. a. et læserbrev i Jyllands-Posten i dag, der siger, at når rydningen ude på landevejene er fin, skyldes det, at man dér kan komme til med maskinerne. Det kan man ikke inde i byerne, bl. a. på grund af parkerede biler; dér skal man til med skovle og med håndkraft. Derfor ligger der det i spørgsmålet: hvorfor udnytter man ikke en del af den arbejdskraftreserve, man har gående, til at få ryddet i byerne?

Arbejdsministeren (Auken):

Jeg kunne forstå, hvis hr. Arentoft havde formuleret sit spørgsmål som et spørgsmål om, hvorfor der ikke er sket den fornødne

snerydning. Men det er ikke det, hr. Arentoft spørger om. Hr. Arentoft spørger om, hvilke fejl i arbejdsformidlingssystemet der ligger bag den senere tids kaos med manglende arbejdskraft til snerydning, særlig i byerne. I den nærmere begrundelse for spørgsmålet anføres ikke eksempler på, at der har manglet arbejdskraft til snerydning. Der henvises, som det også fremgik nu af den mundtlige motivering, alene til de mange problemer, de store snemængder har været årsag til.

Arbejdsformidlingen som sådan har ingen opgaver med hensyn til at iværksætte snerydning eller andre arbejder. Det er alene kommunernes og grundejernes ansvar. Arbejdsformidlingens rolle i en situation med stærkt snefald er alene den at forsøge at besætte ordrer på arbejdskraft, som indgår fra kommuner eller grundejere, der har snerydningspligt.

For at få belyst, om der faktisk har været vanskeligheder med at fremskaffe arbejdskraft til snerydning, er de større arbejdsformidlingskontorer blevet spurgt. Det oplyses samstemmende fra både København, Århus, Ålborg og Odense, at der ikke har været nogen form for problemer med at skaffe arbejdskraft frem, i det omfang der er indgået ordre på arbejdskraft til snerydning fra kommuner eller grundejere.

Jeg må derfor konkludere, at det ikke som antydnet eller hævdet af hr. Arentoft skyldes fejl i arbejdsformidlingssystemet, at der ikke er blevet ryddet sne, men skyldes, at kommuner og grundejere ikke har rekvireret arbejdskraft til at rydde sneen.

Arentoft (FP):

Jeg siger tak til arbejdsministeren for oplysningerne. Jeg er da glad for, at arbejdsministeren har forstået mit spørgsmål, for det, der lå i det, er, hvorfor der ikke er foretaget den fornødne snerydning. Men nu kunne jeg altså lægge to ting ind i spørgsmålet, og ministeren har forstået begge dele.

Ministeren siger, at jeg ikke har anført nogen eksempler på manglende snerydning. Jo, det har jeg, nemlig de tilfælde, hvor maskinerne kommer og kaster volde op dér, hvor folk har ryddet med håndkraft først; der burde graves nogle gange imellem, sådan at fodgængere i hvert fald kunne krydse gaderne.

[Arentoft]

Så siger ministeren, at arbejdsformidlingen ikke har noget ansvar for snerydningen. Jeg er helt enig med ministeren i, at det er kommunernes opgave, og den oplysning, ministeren kom med om, at der ikke har været nogen problemer med at få anvist arbejdskraft, er jo i virkeligheden svar på mit spørgsmål, og det må jeg tage som et godt svar.

Hermed sluttede spørgsmålet.

2) Til *justitsministeren* af:

Bernhard Baunsgaard (RV):

»Hvor langt er arbejdet med indsamlingen af materialet vedrørende ISS-Securitas' samarbejde med politiet kommet?«

(Spm. nr. 546).

Skriftlig begrundelse.

Ministeren har tidligere lovet at lade indsamle de aftaler, som er i kraft for samarbejdet pr. 1. januar 1979, og overlade folketinget et eksemplar af hver af disse aftaler.

Offentligheden er stadig optaget af samarbejdet – se f. eks. Information for den 24. og 25. januar 1979 – det vil alene af denne grund være i alles interesse at få offentliggjort samarbejdsaftalerne.

Men folketinget må også hurtigst muligt orienteres om dette samarbejde mellem en offentlig myndighed og et privat firma, hvor der fra det private firmas side betales løn eller honorar til offentligt ansatte.

Et sådant samarbejde er ikke nødvendigvis i sig selv angribeligt, men det er betænkeligt, at folketinget og offentligheden ikke ved besked om det.

Justitsministeren (Nathalie Lind):

Den 10. januar i år besvarede jeg her i folketinget et spørgsmål fra hr. Bernhard Baunsgaard om forholdet mellem politiet og private vagtselskaber. Som jeg oplyste ved den lejlighed, har justitsministeriet i begyndelsen af januar måned bedt politikredsene om oplysninger med henblik på nærmere belysning af en række spørgsmål om private vagtselskaber.

Når dette materiale foreligger – og det vil være tilfældet inden for en kortere tid – er det tanken, at sagen på ny skal drøftes i justitsministeriets centrale samarbejdsudvalg

for politiet, hvor såvel politiets ledelse som personaleorganisationerne er repræsenteret.

Jeg kan endvidere gentage, at jeg i princippet er positiv over for tanken om at stille de aftaler, der nævnes i begrundelsen for hr. Bernhard Baunsgaards spørgsmål, til rådighed for folketinget, men at jeg dog naturligvis må forbeholde mig først at se det materiale, det drejer sig om.

Bernhard Baunsgaard (RV):

Jeg vil gerne sige tak til ministeren for gentagelsen her af oplysningen om, at man er gået i gang med at samle materiale vedrørende Securitas' samarbejde med politiet. Jeg følte, det var rimeligt, at jeg spurgte nu igen for at understrege, hvor stærk vægt jeg – og, går jeg ud fra, folketinget – lægger på at få fuld oplysning om denne sag.

Jeg forstår ad anden vej, at man har bedt om at få svarene ind til 15. februar, men det har jeg først fået at vide efter, at jeg har stillet mit spørgsmål. Men jeg gentager, det ikke er væsentligt, om det bliver den 15. februar, folketinget får svar, eller en måned senere.

Men der er ét spørgsmål, jeg så gerne vil stille i fortsættelse af det. Når ministeren siger, at hun »i princippet« er parat til at oplyse, går jeg ud fra, at hun dermed bare mener, at hun selvfølgelig vil give folketinget, eventuelt, som jeg har understreget, gennem retsudvalget, de oplysninger, man ønsker. Hvis »i princippet« skal forstås på den måde, kan jeg nøjes med at sige tak, men hvis jeg ikke har ret i, at der i ordene »i princippet« bare ligger, at folketinget selvfølgelig får de oplysninger, det ønsker, vil jeg gerne retledes.

Justitsministeren (Nathalie Lind):

Jeg må på det nuværende tidspunkt, hvor jeg ikke kender materialet og dets omfang, sige, at jeg i »i princippet« lægger det, at jeg mener, folketinget har krav på at få disse oplysninger, og så vender vi tilbage til sagen.

Bernhard Baunsgaard (RV):

Så kan jeg nøjes med helt uforbeholdent at sige tak.

Wilhjelm (VS):

Nu sagde justitsministeren, at materialet ville blive taget op til drøftelse på det næste

[Wilhelm]

centrale samarbejdsudvalgsmøde for politiet. Så vil jeg gerne spørge ministeren, om hun kan give tilsagn om, at de spørgsmål, vi gennem retsudvalget har stillet på grundlag af den forrige drøftelse i det centrale samarbejdsudvalg for politiet, vil blive besvaret, så retsudvalget kender ministerens holdning til disse punkter, før man tager det op på det næste møde i det centrale samarbejdsudvalg.

Justitsministeren (Nathalie Lind):

I det omfang det er muligt, vil vi naturligvis søge at besvare retsudvalgets spørgsmål, men jeg vil igen have lov til at vurdere, om nogle af dem vedrører samarbejdsudvalget, så det må vi vende tilbage til.

Hermed sluttede spørgsmålet.

3) Til *justitsministeren* af:

Bernhard Baunsgaard (RV):

»Vil ministeren overveje sammensætningen af lokalnævnene?«

(Spm. nr. 566).

Skriftlig begrundelse.

Klager over politiet behandles i lokalnævne. De blev, da de i sin tid blev indført, hilst som et fremskridt, og det var også et fremskridt.

Senere er der opstået kritik af lokalnævne. Kun sjældent, siger klagerne, lykkes det at få medhold i klager over politiet.

Statistikken – både den officielle og den sidste, mere uformelle – viser, at det kun er i meget få tilfælde, en klager får medhold. Når klageren kun får medhold i så få tilfælde, kan grunden naturligvis være, at politiet altid optræder korrekt. Blandt borgerne er der imidlertid opstået en fornemmelse af, at grunden hertil også – i hvert fald delvis – må søges i lokalnævnenes sammensætning. Politiet har jo en meget stærk stilling i lokalnævne.

Hvis denne opfattelse er korrekt, må sammensætningen naturligvis ændres. Hvis opfattelsen er ukorrekt, kan politiet ikke være tjent med at bevare lokalnævne i den nuværende skikkelse. Politiet vil så uden grund komme til at lide under en mistanke, som intet hold har i virkeligheden.

Justitsministeren (Nathalie Lind):

Reglerne om politikredsens lokalnævn blev gennemført ved en ændring af retsplejeloven i 1973. Efter loven træffer lokalnævnet bestemmelse om undersøgelse af klager over politipersonalets adfærd under udførelsen af tjenesten. Finder lokalnævnet, at der i en konkret sag bør iværksættes en undersøgelse, træffer nævnet bestemmelse om, hvorvidt denne undersøgelse skal foretages af retten eller af statsadvokaten. Lokalnævnet kan endvidere i nærmere angivne tilfælde afvise at iværksætte en undersøgelse i anledning af en klage.

Efter at lokalnævnsordningen havde fungeret gennem en periode, nedsatte justitsministeriet en arbejdsgruppe til undersøgelse af lokalnævnenes virksomhed, og på baggrund af arbejdsgruppens undersøgelse udsendte justitsministeriet i marts 1978 en vejledning om behandlingen af klagesager. I forbindelse hermed gav den daværende justitsminister over for folketingets retsudvalg udtryk for, at lokalnævnsordningen havde fungeret tilfredsstillende, og at der ikke for tiden skønnedes at være behov for lovændringer på området, bl. a. fordi lokalnævne med den nye vejledning havde fået mulighed for en mere ensartet behandling af sagerne. Det blev samtidig understreget, at lokalnævne ved behandlingen af klagesager altid vil have en sådan sammensætning, at de kommunale medlemmer, der er valgt af befolkningen til at varetage befolkningens interesser i mange forskellige henseender, udgør flertallet i nævne.

Sammenfattende er det min opfattelse, at der ikke for øjeblikket kan påvises tilstrækkelig tungtvejende grunde, som taler for en ændring af de gældende regler om lokalnævnenes virkemåde og sammensætning. Imidlertid vil justitsministeriet, når den nye vejledning om klagesagsbehandling har været i kraft i en passende tid, på baggrund af de da indhøstede erfaringer på ny overveje, om der måtte være behov for ændring af reglerne på området, herunder om lokalnævnenes sammensætning.

Bernhard Baunsgaard (RV):

Jeg vil gerne understrege, at jeg i min begrundelse har sagt, at hvis det er berettiget, når borgerne føler, at man ikke i tilstrække-

[Bernhard Baunsgaard]

lig grad imødekommer deres kritik af politiet ved lokalnævnene, kan borgerne ikke være tjent med ordningen. Men der er rigtignok også en anden side, som jeg vil understrege heroppefra, og det er, at politiet ikke kan være tjent med ordningen, hvis det er helt berettiget, at man afviser klagerne, og der så ude i befolkningen breder sig en fornemmelse af, at politiet får medhold, fordi politiet er meget stærkt repræsenteret i lokalnævnene. Jeg understreger også denne side af sagen.

Nu skal jeg på ingen måde bestride, at det kan være rimeligt at prøve en ny fremgangsmåde. Denne fremgangsmåde har man, hvis jeg ikke husker galt, tidligere brugt i København, men også i København er der jo klager over lokalnævnenes virke.

Jeg er glad for, at justitsministeren lover, at man vil se på det, men jeg anmoder om, at man i begges interesse, både befolkningens og politiets, ikke lader for lang tid gå, inden man prøver at vurdere sagen, for man har jo erfaringerne fra København. Så vil jeg gøre opmærksom på, at det i ikke få tilfælde sker, at de lokale folk, man sætter ind, er politifolk. Det er jo ofte en borgmester eller viceborgmester, der sidder der, og når borgmesteren så selv har været politimand, er jeg ikke sikker på, at befolkningen føler det så voldsomt overbevisende, når man afviser at behandle klager.

Men foreløbig vil jeg sige tak, fordi man vil vurdere det, og henstiller, at man ikke bruger for lang tid. Det er sagen for alvorlig til.

Justitsministeren (Nathalie Lind):

Jeg kan være enig med hr. Bernhard Baunsgaard i, at det er i såvel politiets som befolkningens interesse, at vi har de bedst mulige regler for behandling af de klager, der måtte fremkomme, men jeg vil gentage, at jeg synes, det er rimeligt, at vi nu vurderer, hvordan de regler, vi har sendt ud til behandling af disse sager, virker.

Jeg noterede mig, at hr. Bernhard Baunsgaard sagde, der ikke måtte gå alt for længe, inden man fik et resultat af denne nyordning, og jeg kan her oplyse, at man sandsynligvis inden udgangen af 1979 vil have et sådant erfaringsmateriale vedrørende lokalnævnenes administration af den nye vejledning om klagesagers behandling, at det vil være

muligt at tage stilling til, om – men her ligger ikke noget løfte – man eventuelt skal ændre det.

Hr. Bernhard Baunsgaard sagde: hvis der i befolkningen breder sig den opfattelse. Ja men det er jo altså en hypotese, som vel ikke er bevist, og når klager over politiet ikke altid afsluttes på den måde, som klageren havde forestillet sig, kan der jo også foreligge den anden situation, at klagen ikke har været begrundet. Jeg er enig i det vigtige i, at vi har tilfredsstillende regler, men jeg synes altså, vi skal give det nogen tid.

Hvor mange politifolk der aktuelt er borgmestre eller viceborgmestre, har jeg altså ikke noget tal for. Det, vi har lagt vægt på, er, at de folkevalgte i disse nævn, der jo som vi andre har en forpligtelse over for borgerne og dermed også må leve op til den tillid, der er vist dem, udgør flertallet.

Bernhard Baunsgaard (RV):

Jeg siger tak endnu en gang til justitsministeren for, at man med udgangen af 1979 kan begynde at vurdere ordningen; hvad man så kommer til, kan vi jo altid diskutere til den tid.

Jeg er enig med justitsministeren i hendes bemærkning om, at når man ikke fik ret over for lokalnævnene, kunne det skyldes, at der ikke var nogen grund til at give én ret, men så kan politiet ikke være tjent med, at lokalnævnenes afgørelse om afvisningen af klagen ikke uden videre godtages, og der er altså en begyndende stemning for, at man siger: nå ja, men det er jo klart, for politiet er selv så stærkt med; og det er den stemning, jeg også gerne vil opfange.

Otto Mørch (S):

Efter justitsministerens sidste bemærkning, om politifolk, der eventuelt sidder i en borgmesterstol, ikke skulle være habile nok, kunne jeg egentlig have frafaldet ordet, men jeg vil bede ministeren undertrege stærkere over for hr. Bernhard Baunsgaard, at det er forkasteligt, når han insinuerer, at en politimand, der sidder i en borgmesterstol, ikke skulle være tilstrækkelig habil til at være medlem af et lokalnævn.

Hermed sluttede spørgsmålet.

4) Til *Justitsministeren* af:

Mimi Jakobsen (CD):

»Er ministeren enig i, at udpegningen af personer til grundlister sker gennem de politiske vælgerforeninger, således at hovedparten af befolkningen udelukkes fra hverv som nævninge/domsmand?«

(Spm. nr. 567).

Justitsministeren (Nathalie Lind):

Efter retsplejelovens § 72 foretages udtagelsen af personer til grundlisten, som danner grundlag for domstolenes domsmænds- og nævningelister inden for hver kommune, af et grundlisteudvalg; dette udvalg består af 5 medlemmer, der udpeges af kommunalbestyrelsen. Det er efter retsplejeloven en betingelse, at de personer, der udtages, skal være egnede til at virke som nævninger eller domsmænd. Det vil derfor efter min opfattelse være naturligt, hvis udtagelsen også sker blandt personer, som grundlisteudvalgets medlemmer kender personligt, om det så er gennem erhvervsarbejde, foreningsarbejde, politisk arbejde eller på anden måde.

Grundlisteudvalgets medlemmer er pligtige at hemmeligholde, hvad der foregår i grundlisteudvalgets møder. Justitsministeriet er derfor ikke bekendt med, efter hvilke retningslinjer udtagelsen af egnede personer til grundlisten sker i de enkelte grundlisteudvalg. På denne baggrund har jeg ikke mulighed for at erklære mig enig i det spørgsmål, fru Mimi Jakobsen har stillet.

Men i øvrigt må jeg med hensyn til en anden side af sagen, nemlig spørgsmålet om, hvor repræsentativt sammensat grundlisterne og dermed nævninge- og domsmændslisterne er, henviser til mit skriftlige svar af 1. februar i år på fru Mimi Jakobsens spørgsmål nr. 516.

Mimi Jakobsen (CD):

Jeg vil gerne takke ministeren for svaret. Det er jo, som det også er fremgået, en opfølgning fra min side af et skriftligt spørgsmål, jeg har stillet, hvis besvarelse jeg måske ikke var ganske tilfreds med.

Når jeg rejser spørgsmålet igen, er det, fordi jeg mener, at der er noget meget principielt i dette spørgsmål. Vi taler hele tiden om personer, der skal være egnede, men jeg går ud fra, ministeren også er enig med mig i, at

de pågældende skal udgøre et repræsentativt udsnit af befolkningen. Med det uddannelsesniveau, vi har her i landet, vil jeg tillade mig at spørge ministeren, hvem det er, vi skal sortere fra. Jeg skal ikke afvise, at vi ved den pseudotilfældige udpegningspr. EDB – den er jo ikke helt tilfældig, i og med at man her har mulighed for at tage hensyn til forskellige socialgrupper, forskellige erhverv, køns- og aldersbestemmelser – i enkelte tilfælde vil kunne risikere at få personer ind på disse lister, som muligvis er dårligt uddannede, som muligvis ikke har megen forstand på, hvad der foregår i en retssal, men er det ikke også en afspejling af befolkningens holdning? Jeg går ud fra, at systemet med nævninge og domsmænd netop er indført, for at man i retssalen kunne få indført noget, man kan kalde et spejl af befolkningens retsbevidsthed, og jeg mener derfor, at vi er inde på noget farligt, hvis der nu skal være tale om specielt egnede til at udføre den slags job.

Derfor vil jeg igen spørge ministeren: mener ministeren, at vi får et repræsentativt udsnit, hvis der kun sker en udpegnings af nævninge og domsmænd blandt de 6–7 pct. af befolkningen, som er engagerede i politiske partier? De er jo ikke repræsentative, for det er en – desværre – lille gruppe; det er en minoritet, der er så politisk engageret i dette land, at de melder sig ind i et politisk parti. Jeg vil gerne bede om en vurdering af det repræsentative, altså om det i virkeligheden ikke er nogle ganske specielle mennesker, vi får ind. Nu svarede ministeren, at de pågældende skulle udpeges bare ved et personligt kendskab, og at man derfor kunne have mødt dem andre steder end i den lokale vælgerforening, men det er i hvert fald mit skøn, som jeg gerne vil høre om ministeren er enig i, at det i allerhøjeste grad er partimedlemmer i de forskellige partier, der bliver udpeget.

Justitsministeren (Nathalie Lind):

Fru Mimi Jakobsen spørger, hvordan vi sikrer egnetheden. Det er et krav, som er stillet i retsplejeloven, og jeg må formode, at det løses på den måde, at grundlisteudvalget, der er udpeget af kommunalbestyrelsen, arbejder under dette ansvar og kender betingelsen om, at de valgte skal være egnede. At gå ind i en

[Justitsministeren]

vurdering af den enkelte er nok svært, men jeg formoder, de prøver, så godt det er menneskeligt muligt, at leve op til den forpligtelse, der påhviler dem.

Hvad angår det repræsentative, er det naturligvis noget, man kan diskutere, men vi er blevet stående ved dette. Hvis vi skulle gå over til, som man har talt om, enten en lodtrækning eller udtagning via EDB, ville vi ikke kunne udskille dem, som efter en objektiv vurdering måtte være mindre egnede. Det er dér, hele vanskeligheden ligger. Ellers har jeg naturligvis som fru Mimi Jakobsen principielt den opfattelse, at det er vigtigt, der her er tale om et så bredt udsnit af befolkningen som muligt.

Mimi Jakobsen (CD):

Jeg er naturligvis bekendt med, at man forudsætter en vis form for egnethed for at bestride disse hverv, men jeg mener stadig væk ikke, jeg har fået svar på, hvem det er, vi skal sortere fra. Er det f. eks. folk med en meget dårlig uddannelse? Jeg mener, der ligger en fare her. Vi får ikke en afspejling af befolkningens retsbevidsthed, hvis vi ikke har den dårligst uddannede sammen med en ekspert i jura for nu at tage yderpunkterne. Jeg mener ikke, man skal have speciel forstand på jura for at være nævning. Man må være uvildig. Man behøver ikke at være politisk skolet. Det skal være en afspejling af befolkningen med den dårligst uddannede, den dårligst formulerede og måske den mest langsomt opfattende på den ene side og eksperter på den anden.

Jeg vil gerne spørge ministeren, om der ikke er noget, der ringer hos ministeren. Er der ikke noget lidt uhyggeligt i denne sortering, der i hvert fald ikke helt ligger i ånden i denne idé?

Endvidere vil jeg gerne spørge ministeren, om ministeren mener, at de alders- og kønmæssige skævheder, som ministeren har påpeget allerede eksisterer i dag, og som giver sig udslag i, at der er relativt få under 35 år og relativt få kvinder, forsvinder ved, at man lader de politiske partier, således som det altså tilsyneladende sker visse steder i hvert fald, foretage udpegningen. Jeg er nemlig bange for, at det ikke giver en udligning af den skævhed, men måske ydermere vil

forstærke den. Jeg vil gerne høre ministerens vurdering af det.

Melchior (CD):

Jeg vil gerne melde mig blandt dem, der ringer på hos ministeren i denne sag. Med mit kendskab til spørgeren er jeg sikker på, at hun ligesom jeg føler sig overbevist om ministerens fortrinlige synspunkter og intentioner i denne sag, men jeg vil gerne være med til at bore i den ved at oplyse, at jeg har mødt personer igennem de sidste 20-30 år, der gang på gang optræder især som domsmænd; det ved jeg mere om end om nævninge. Derfor har jeg spurgt mig selv, om det virkelig kan være rigtigt, at den samme person går hen og bliver en lille smule halvprofessionel i dette her, for så er hensigten med dette i øvrigt meget specielle system bortfaldet. Det er jo et mærkeligt system i det hele taget, at vi i ret vanskelige retssager, herunder kriminalsager, skubber den juridiske ekspertise til side og sætter lægmænd ind til at være i dommerens sted, altså folk, der ikke som dommeren kan være trænede i at vurdere det ene vidneudsagn imod det andet. Det er et mærkeligt system og har en lille smule ubehagelig mindelse om folkedomstol, men jeg kender da udmærket de gode motiver, der er for dette system. Men når det er der, må det vel være, som ministeren har bekræftet over for fru Mimi Jakobsen, fordi den folkelige retsbevidsthed skal komme til udtryk, og så er det da mærkeligt, at der er nogle mennesker, der kan optræde 10 og 15 gange som domsmænd i løbet af en kortere årrække. Så må da mistanken i befolkningen om, at der ikke sker et udvalg blandt alle egnede, men at der er en lille eliteliste, hvordan den så end er kommet til, at der altså ikke er tale om en frasortering af uegnede, men om en frasortering blandt de egnede. Det kan være måske praktisk hensigtsmæssigt, men det er ikke i overensstemmelse med formålet.

Jeg vil derfor gerne stille det supplerende spørgsmål til ministeren, om ministeren vil tage under overvejelse at sætte en undersøgelse i gang, som hverken kan være særlig besværlig eller bekostelig, for at se, om det er rigtigt, at der er en lille gruppe mennesker i en kommune, i et amt, som gang på gang i løbet af en årrække optræder i disse roller,

[Melchior]

hvorved skævheden i udpegningen vil være klar, og så selvfølgelig senere, hvis undersøgelsen peger på det, gøre noget ved det.

Justitsministeren (Nathalie Lind):

Jeg må til fru Mimi Jakobsen sige, at jeg tror, jeg må henvise til det svar, jeg gav før, og sige, at det er et ansvar, en forpligtelse, som de, der er medlemmer af grundlisteudvalget, må tage på sig i deres vurdering og deres bedømmelse.

Jeg tror, det vil være meget svært at stille kriterier op. Det er de mennesker, der foretager indstillingen, som har adgang til at vurdere dette. Det er jo ikke et spørgsmål om, at det absolut skal være den højest kvalificerede, det ligger der efter min mening ikke i at være egnet til jobbet. Det er netop et bredt udsnit af befolkningen, der er brug for, og spørgsmålet om, hvorvidt de dårligst uddannede skal være udelukket, synes jeg ikke er rigtig relevant. Jeg mener, at vi må lade udvalget med den forpligtelse, det har over for retsplejelovens ord om, at de udpegede skal være egnet til jobbet, foretage deres udvælgelse eller indstilling.

Så er der spørgsmålet om skævheden. Jeg har i det skriftlige svar givet oplysninger om den undersøgelse, Danmarks Statistik har foretaget. Vi har benyttet lejligheden – det er jo det, vi kan gøre fra ministeriets side – til at henlede kommunalbestyrelsens opmærksomhed på undersøgelsens resultater, og jeg går ud fra, at man netop underretter medlemmerne af grundlisteudvalget om disse oplysninger, således at de også kan tage dem med i deres overvejelser, så man får en mere repræsentativ sammensætning, end man har i dag.

Hr. Melchior rejser spørgsmålet, om det er rimeligt, at den samme persongruppe i en meget lang årrække er nævninger eller domsmænd. Det er da klart, at man kan også overveje dette, men jeg må sige, at på nuværende tidspunkt – man skal jo her i marts måned udpege de nye personer til domsmands- og nævningelisterne – har vi ikke brug for det, men jeg vil da ikke afvise, at man overvejer også dette spørgsmål sammen med spørgsmålet om den repræsentative sammensætning af dem. Jeg må blot have lov at sige, at jeg tror, der er grænser for, hvor meget vi fra centralt hold kan gøre i

denne forbindelse. Der påhviler også kommunalbestyrelserne, når de udpeger medlemmer til grundlisteudvalgene, og medlemmerne af dette udvalg en forpligtelse til at leve op til lovens intentioner.

Hermed sluttede spørgsmålet.

5) Til *statsministeren* af:

Jørgen Jensen: (DKP):

»Mener statsministeren, at formuleringerne i cirkulære AF-7/79 AK 4/79 vedrørende dagpengeretten for medlemmer, der har børnepasningsproblemer, er i overensstemmelse med ligestillingslovens ånd og bogstav, når der som eksempel på krav om dokumentation for børnepasningsmuligheder henvises til et kvindeligt medlem, der anmoder om dagpenge efter endt barselhvile, når hun har fået sit første barn?«

(Spm. nr. 553).

Skriftlig begrundelse.

Cirkulæret, der giver mulighed for at fratræde ledige medlemmer af arbejdsløshedskassen retten til dagpenge, når de ikke kan dokumentere mulighed for børnepasning, selv om de ikke har nægtet at tage anvist arbejde og ikke er blevet anvist arbejde, er i sig selv urimeligt og unødvendigt for at forhindre misbrug, men det bliver diskriminerende, når man alene taler om kvindelige medlemmer.

Man stiller altså ikke krav til medlemmer, der er forældre, men alene til kvindelige medlemmer.

Ved samråd med arbejdsministeren den 31. januar 1979 fralagde ministeren sig ansvaret for cirkulæret og henviste til, at det var arbejdsdirektørens ansvar, men selv embedsmændene skal vel overholde de love, der vedtages i folketinget.

Statsministeren (Anker Jørgensen):

Spørgsmålet drejer sig jo om dagpengeret og børnepasningsproblemer og i særlig grad spørgsmålet om, hvorvidt der under en eller anden form i et cirkulære har været tale om kønsdiskrimination.

I cirkulæret, som er udsendt af arbejdsministeriet eller arbejdsdirektoratet, anføres det, at det i almindelighed må antages, at medlemmerne har børnepasningsmulighed, når

[Statsministeren]

de i øvrigt er dagpengeberettigede og dermed har vist deres tilknytning til arbejdsmarkedet. A-kasserne skal derfor normalt ikke undersøge, om ledige medlemmer har børnepasningsmuligheder, når der ikke er konstateret pasningsproblemer i forbindelse med anvisning eller arbejdsophør. Den side af sagen skulle derfor være klar nok.

Men det siges videre, at der kan være tilfælde, hvor det kan være rimeligt at anmode om en erklæring om medlemmets børnepasningsmuligheder, uden at der har foreligget en arbejdsanvisning.

Nu er det vel især spørgsmålet om en eventuel kønsdiskrimination, i dette tilfælde af kvinder, som hr. Jørgen Jensen er på vagt over for, og det kan vel være rimeligt. Men i cirkulæret nævner man som eksempel den situation, at et kvindeligt medlem anmoder om dagpenge efter endt barselhvile, når hun har fået sit første barn.

I den valgte formulering i cirkulæret ligger der ikke, at mænd er anderledes stillet end kvinder. Der er netop tale om et eksempel, og jeg har vel også lov at tilføje et særdeles typisk eksempel, der kun vedrører barselordlov, og sådan som lovgivningen er nu, kan der kun blive tale om denne situation for kvinder.

Egentlig mener jeg ikke, det kan stride mod ligestillingsprincipperne at omtale medlemmet som kvindeligt, når man trækker et sådant tilfælde frem. Der er netop tale om en situation, som altså kun kan opstå for kvinder. Alligevel vil jeg sige, at det må erkendes, at ordet kvindeligt i cirkulæret er overflødig, og arbejdsministeren har derfor over for mig oplyst, at formuleringen vil blive ændret i næste udgave af cirkulæret.

Jørgen Jensen (DKP):

Jeg skal takke for svaret, som var positivt i den forstand, at man vil ændre i cirkulæret. Men jeg vil godt understrege, at det ikke alene er, fordi jeg er særlig på vagt over for en diskrimination af kvinder, det er vi også fra partiets side, men det er også, fordi cirkulæret i sin helhed kan have nogle uheldige virkninger. At mænd ikke stilles anderledes end kvinder på grundlag af formuleringen, vil jeg ikke kalde helt rigtigt, men hvis det ændres, all right, så lad det være.

Men jeg vil godt om cirkulæret sige, at i det hele taget er det et cirkulære, der ligesom legaliserer, at man er strengere i sin vurdering af, hvem der har ansvaret for at passe børnene – mænd eller kvinder – og det er det, jeg sådan set er på vagt over for. Jeg erkender helt, at det cirkulære, der er udsendt, sådan set bremser den mest provokerende administration, som der har været tale om hidtil, en administration, som i meget høj grad skyldes kassernes angst for at bryde en lovgivning og komme op at slås med direktoratet. Men det legaliserer også de uheldige forhold, der er på dette område, og derfor vil jeg da godt spørge statsministeren, om han vil tage initiativ til ud over at ændre cirkulæret, at arbejdet mellem socialministeriet og arbejdsministeriet samordnes på dette område, således at de uheldige virkninger af den nuværende situation fjernes. For det er jo et ping-pongspil her, hvor man siger, at det er ikke arbejdsmarkedslovgivning, det er et socialt spørgsmål, at der ikke er børnepasningsmuligheder, og også et spørgsmål om, hvad de kan få i ydelse fra bistandskontoret. Jeg vil gerne ud over det positive, at man ændrer ordvalget i cirkulæret, spørge, om man også vil sikre ved en samordning mellem de to ministerier, at de uheldige virkninger på dette område fjernes.

Statsministeren (Anker Jørgensen):

Jeg kan sige, at efter hvad der er oplyst over for mig, finder der særdeles regelmæssigt et samarbejde sted mellem arbejdsministeriet og socialministeriet. Jeg tror derfor næppe, der er grund til yderligere opfordringer. Men nu er synspunktet jo rejst, og jeg er sikker på, at både socialministeren og arbejdsministeren vil være opmærksomme på et sådant samarbejde.

Jørgen Jensen (DKP):

Jeg skal takke for svaret. Hvis det skulle knibe med eksempler på, hvor dette samarbejde ikke virker, er vi meget villige til at komme tilbage til sagen i arbejdsmarkedsudvalget og i socialudvalget. Jeg skal bare henviser til det, der lige har været i det nye TV-program om de problemer, der lå for de kvinder, hvor det ikke alene var et spørgsmål om at kunne være til rådighed for arbejdsmarkedet, fordi man ikke kunne få passet

[Jørgen Jensen]

børnene, men også et spørgsmål om den ydelse, man fik fra bistandskontoret, når man var i den situation. Der er også spørgsmålet om, hvorfor man ikke bygger det nødvendige antal børnehaver, når der står i bistandsloven, at man skal gøre det. Der er altså eksempler nok på, at man ikke arbejder sammen, derfor er jeg tilfreds med, at man nu tager spørgsmålet op endnu en gang, og som sagt, mangler der eksempler, er vi villige til at komme med dem.

Hermed sluttede spørgsmålet.

6) Til statsministeren af:

Steen Folke (VS):

»Kan statsministeren bekræfte, at han deltog aktivt i de succesrige bestræbelser på at bestikke Irland og Italien til at tilslutte sig det europæiske monetære system, og kan statsministeren oplyse, hvor meget det vil koste den danske stat, samt hvilken politisk og bevillingsmæssig baggrund han havde herfor?«

(Spm. nr. 560).

Skriftlig begrundelse.

Ved afslutningen af EF-topmødet den 5. december 1978 var det som bekendt højt usikkert, om Irland og Italien ville deltage i EMS. For at lokke de to lande med blev der på topmødet stillet i udsigt, at Den europæiske Investeringsbank i en 5 års periode ville stille lån op til 1 mia regningsenheder (7 mia kr.) årlig til rådighed for disse lande på særlige vilkår, hvis de ville deltage i EMS. Yderligere lovede man et rentetilskud på 3 pct. for disse lån og satte en overgrænse på 1 mia regningsenheder for omkostningerne herved over en 5-årig periode.

Men denne bestikkelse var ikke stor nok til at lokke Irland og Italien til at deltage i EMS. Ifølge Børsen for den 19. december 1978 spillede Anker Jørgensen efter topmødet en særdeles aktiv rolle i forsøget på at overtale de to lande til at være med. Den 11. december skal statsministeren således have skrevet et brev til ministerpræsident Andreotti og premierminister Jack Lynch og heri forsikret, at man var rede til at yde større beløb til de to lande. Anker Jørgensens brev skal

være blevet læst op i både det italienske og det irske parlament.

Endelig skal Danmark være nået til enighed med Frankrig, Vesttyskland og Beneluxlandene om at bevilge yderligere 40 mill. regningsenheder til Irland i både 1979 og 1980. Den danske andel heraf er angivet til at være af størrelsesordenen 1 mill. regningsenheder (7 mill. kr.) pr. år.

Så vidt spørgeren ved, er der ikke givet tilsagn hverken i finansudvalget eller markedsudvalget, for statsministeren så rundhåndet delte ud. Hele forløbet understreger folketingets rolle som slet og ret ekspeditionskontor i en så vigtig EF-sag som oprettelsen af EMS.

Steen Folke (VS):

Hele den måde, hvorpå statsministeren på Danmarks vegne medvirkede til at stable det europæiske monetære system på benene, selv om EMS endnu ikke er kommet helt op at stå, var ret ejendommeligt.

I betragtning af, at EMS fra mange sider er blevet kaldt det vigtigste skridt i EF-samarbejdet eller integrationen, siden Danmark blev medlem af EF, er det tankevækkende, at regeringen ikke fandt nogen anledning til at lade folketinget drøfte EMS, før statsministeren gav sin tilslutning på EF-topmødet i begyndelsen af december sidste år.

Heller ikke bagefter kom der nogen reddegørelse fra regeringen. Først da EF-modstanderpartierne herinde krævede det, kom der en forespørgselsdebat om sagen.

Mit spørgsmål i dag drejer sig om en detalje i forbindelse med indførelsen af EMS, men en ganske vigtig detalje, nemlig statsministerens angivelige aktive rolle i det succesrige forsøg på at overtale Italien og Irland til at gå med i EMS. Italiens tilslutning har været med til at udløse regeringskrisen dér, så det er ikke en helt ligegyldig sag.

Jeg mener, man med rimelighed kan tale om bestikkelse i forbindelse med de beløb, som Irland og Italien blev stillet i udsigt, hvis de trods deres store betænkeligheder alligevel ville tilslutte sig EMS. Ifølge Børsen skal statsministeren have deltaget særdeles aktivt i udformningen af de fristende tilbud og i den overtalelse, der fandt sted. Nu er det jo ikke alt, hvad der står i avisen, som er

[Steen Folke]

rigtigt, så det kan være, statsministeren kan demtere. Men hvis der er hold i historien, vil det nok interessere de mange socialdemokratiske EF-modstandere at få oplyst, hvor meget statsministeren har lagt sig i selen for at sikre dette skridt på EF-integrationens vej.

Statsministeren (Anker Jørgensen):

Jeg må erkende, at det undrer mig lidt, at hr. Steen Folke har stillet dette spørgsmål, i hvert fald ud fra en saglig holdning til tingene, for folketinget er jo velbekendt med handlingsforløbet vedrørende det europæiske valutasamarbejde.

For det første blev sagen omtalt af økonomiministeren under forespørgselsdebatten den 23. januar 1979. Desuden er hele udviklingen detaljeret beskrevet i et notat, notatet af 9. januar 1979, der er tilstillet folketingets politisk-økonomiske udvalg og naturligvis også markedsudvalget.

Derfor må jeg sige, at det undrer mig, at man ligesom fremstiller tingene på en måde i retning af, at jeg ikke skulle have orienteret og rent mandatmæssigt dækket situationen ind.

Af gode grunde, som enhver ved, fandt Irland, Italien og England det vanskeligt på Det europæiske Råds møde i Bruxelles den 5. december sidste år at give et umiddelbart tilsagn om, at man kunne tilslutte sig EMSen fra det tidspunkt, den skulle iværksættes. Det gjorde man, uanset at de pågældende lande også fandt ideen om et valutasamarbejde rigtig.

Premierministeren fra Italien og premierministeren fra Irland udbad sig en uges frist til forhandlinger i deres respektive regeringer og parlamenter, før de afgav et endeligt svar. Jeg tror ikke på teorien om, at det var det, der skulle have udløst regeringskrisen i Italien.

I dagene efter mødet i Bruxelles var der også en del kontakter mellem hovedstæderne, for det var klart, at planen om EMS var bedst tjent med, at flest muligt lande deltog fra starten. Det var derfor også den danske regerings ønske og håb, at både Italien og Irland vil se sig i stand til at deltage. Dette gav jeg i generelle vendinger udtryk for i enslydende breve af 11. december 1978 til henholdsvis premierminister Andreotti og premierminister Lynch.

Spørgerens anvendelse af ordet bestikke skal jeg forbigå. Det er selvfølgelig klart, som også understreget af økonomiministeren den 23. januar her i tinget, at ethvert økonomisk tilsagn, som regeringen måtte give, udtrykkeligt fremsættes under forbehold af de bevilgende myndigheders godkendelse.

Steen Folke (VS):

Først lige en detalje, nemlig spørgsmålet om regeringskrisen i Italien, selv om det ikke så meget kommer sagen direkte ved. Jeg mener ikke, at det var EMSen, der udløste regeringskrisen, men at den var medvirkende til det, fordi det italienske kommunistparti vendte sig imod italiensk deltagelse i EMS i modsætning til det kristelig demokratiske parti. Nok om det.

Jeg kender udmærket det notat, som statsministeren henviser til, og som blev tilstillet først det politisk-økonomiske udvalg og senere markedsudvalget. Men det var altså et notat af 9. januar, længe efter at disse begivenheder havde udspillet sig, og det er et notat, som indeholder visse af de oplysninger, som jeg refererer til i begrundelsen for mit spørgsmål, men ikke dem alle. Derfor har jeg brugt den kilde, som er anført i mit spørgsmål.

Jeg tvivler ikke om, naturligvis, at der er politisk opbakning bag det, statsministeren har gjort her. Jeg mener for den sags skyld, at statsministeren kan få politisk opbakning bag et hvilket som helst tænkeligt skridt, ministeren agter at tage som led i udbygningen af EF-samarbejdet. Der er et stort flertal bestående af EF-tilhængere herinde, som er rede til automatisk at bakke op bag statsministeren, og for så vidt er jeg ikke i tvivl om, at der er parlamentarisk dækning for det, der er gjort. Det, der undrer mig, er proceduren der er fulgt, hvor der ikke har været tale om, så vidt jeg kan se, at der forlods har været en klar dækning, at spørgsmålet er blevet forelagt på en sådan måde, at man kan sige, der var en klar dækning bag ministerens tilsagn ved topmødet og de senere handlinger i forbindelse dermed.

Men derudover er det klart, at det interessante set fra min synsvinkel også er spørgsmålet: mener statsministeren, at der er virkelig opbakning også i statsministerens eget parti bag den meget aktive rolle, statsministe-

[Steen Folke]

ren indtager i forbindelse med integrationen af EF?

Hermed sluttede spørgsmålet.

7) Til indenrigsministeren af:

Burgdorf (KF):

»Hvad agter ministeren at gøre for at fremskaffe tilstrækkelig information om den lov, der trådte i kraft 1. januar 1979, vedrørende danske mødres adgang til ved afgivelse af erklæring at sikre, at deres børn bliver danske statsborgere?«

(Spm. nr. 554).

Skriftlig begrundelse.

I forbindelse med den lov, der på konservativ foranledning blev gennemført med virkning fra dette år om mulighederne for at udenlandsk gifte, danske kvinders børn under 18 år kunne opnå dansk statsborgerskab, såfremt der afgives erklæring herom til ambassader, konsulater, ministerium m. m., har der været rejst berettiget kritik (bl. a. af fhv. minister Lauge Dahlggaard, Politiken den 31. januar 1979) af den manglende information om disse betydningsfulde bestemmelser. Da vi tidligere har oplevet, at sager om børns danske statsborgerskab har givet anledning til tragedier, må det være rimeligt, at man i lighed med den information, der udfoldes på andre områder, gennemfører en tilfredsstillende og informativ oplysningskampagne om disse regler. Ministeren bør derfor tage kontakt med statens informationskontor med henblik på gennemførelsen af en sådan oplysningskampagne.

Burgdorf (KF):

Der er en stående vittighed, som siger, at hvis man vil holde noget hemmeligt, skal man bare sige det i denne sal, så kommer det ikke længere. Hvis det nu også skal til at gælde den lovgivning, vi gennemfører herinde, er der ikke ret mange, der fatter, hvad vi egentlig er her for.

En kendsgerning er, at i fjor forår blev der vedtaget en lov af næsten samtlige partier i dette ting, som for nogle mennesker er meget alvorlig, men der er ikke ret mange, der har erfaret, at denne lov er vedtaget, og ministeriet har i hvert fald ikke gjort noget særligt

for at øge kendskabet til denne lovgivning. Det er det, jeg spørger ministeren om nu.

Indenrigsministeren (Enggaard):

I denne uge vil samtlige familier her i landet med børn, der vil kunne erhverve dansk indfødsret, hvis moderen afgiver erklæring om det, modtage orientering fra indenrigsministeriet om de nye lovbestemmelser og om fristerne for en sådan erklæringsafgivelse. Samtidig vil indenrigsministeriet udsende en pressemeddelelse til samtlige dagblade og distriktsblade samt til radioen og fjernsynet. Endelig har udenrigsministeriet anmodet samtlige danske ambassader om at træffe de nødvendige foranstaltninger til, at også familier i udlandet, der bliver berørt af loven, får orientering.

På det grundlag skønner jeg, at der ikke skulle være anledning til at give yderligere information. Jeg kan oplyse, at man netop fra statens informationskontor har erklæret sig enig med indenrigsministeriet i dette synspunkt.

Grunden til, at den nævnte information først bliver givet nu, er den, at man fra indenrigsministeriets side har ønsket, at de myndigheder, der skal behandle disse sager om børns erhvervelse af dansk indfødsret, først og fremmest amterne, skulle have en rimelig mulighed for at sætte sig ind i den nye lovgivning, før de mange sager, som oplysningskampagnen utvivlsomt vil give anledning til, begynder at strømme ind.

Men jeg vil gerne benytte lejligheden til at takke hr. Burgdorf, fordi han ved dette spørgsmål har givet en supplerende mulighed for, at befolkningen bliver oplyst om de nye muligheder. Jeg ved jo, at hr. Burgdorf omfatter disse nye muligheder med en forståelig interesse på grund af det engagement, som medlemmet har vist i netop denne sag.

Burgdorf (KF):

Jeg vil gerne takke ministeren for det særdeles positive svar, jeg fik her. Jeg forstår, at tingene nu går deres gang, og at de meddelelser, som skal sendes ud, bliver sendt ud de pågældende steder. Jeg kan bare ikke rigtig forstå motiveringen for, at det skulle vare så længe, nemlig at amterne skulle have meddelelse om det. Så vidt jeg forstår, er det mere danske kvinder ude omkring i verden, som

[Burgdorf]

har brug for information. Jeg ved, at der i Libanon sidder adskillige danske kvinder, som vi fik henvendelse fra i udvalget, mens udvalgsarbejdet stod på, og som spurgte: hvornår kan vi forvente, at dette lovforslag bliver virkelighed?

Jeg vil gerne spørge ministeren yderligere: får de kvinder, der nu bor rundt omkring i verden og er danske, og hvis børn nu har mulighed for at blive danske, en personlig henvendelse, eller er det kun ambassaden, der får det at vide?

Indenrigsministeren (Enggaard):

Som jeg sagde i mit første svar, har udenrigsministeriet anmodet samtlige danske ambassader om at træffe de nødvendige foranstaltninger til, at også familier i udlandet, der bliver berørt af loven, får orientering. I dette udtryk ligger, at de skal gøre, hvad der kan gøres for at komme i forbindelse med de familier, som kan have interesse i loven.

Hermed sluttede spørgsmålet.

8) Til *handelsministeren* af:

Kaj Hansen (DKP):

»Kan ministeren acceptere, at eneretsbevillingen til A. P. Møller af 1962 fortsat udstykes i smådele og sælges for højeste bud på det internationale marked, således som det sidst er sket med afgivelsen af bestilling på boreplatforme i Frankrig?«

(Spm. nr. 563).

Skriftlig begrundelse.

Da A. P. Møller fik eneretsbevilling til olie og gas i 1962 og indtil år 2012 var det under påskud af, at energien forblev dansk ejendomsret i hele perioden.

Kort tid efter begyndte A. P. Møller at sælge monolet til multinationale olieselskaber, og i fællesskab oprettedes det såkaldte Dansk Undergrunds Consortium (DUC). DUC har forskellig sammensætning afhængig af koncessionsområde. Dette konsortium af koncerner har sidst besluttet at installere to indvindingsplatforme ved Gormfeltet. A. P. Møllers eget værft, Lindøværftet, kan bygge platformene og har også givet tilbud, men ikke desto mindre er de to platforme bestilt hos det franske selskab Union Industrielle et

d'Entreprise, Cherbourg. Det franske selskab kan levere platformene billigere end et dansk værft, fordi selskabet får statsstøtte til produktionen.

Kaj Hansen (DKP):

Dette er for så vidt en pinlig sag, men det kan der jo være mange sager omkring A. P. Møller-koncernen der er. Jeg vil gerne spørge ministeren, om han kan bekræfte, at det var et vilkår ved godkendelsen af Gormplanen, at danske firmaer fik en fortrinsret.

Nu er det sådan, at det for mig er oplyst, at investeringen i de to boreplatforme drejer sig om beløb på godt 100 mill. kr., og det er så meget mere bemærkelsesværdigt, som A. P. Møllers værft, Lindøværftet, er i stand til at bygge de boreplatforme. Jeg kan oven i købet oplyse, at jeg har været til en konference på Lindøværftet indbudt af direktionen, hvor man forelagde et program for olieboring og olieudvinding. Om dette program – jeg tror, man kaldte det opsugerprogram – sagde man, at man var konkurrencedygtig på alle områder både med hensyn til platforme, forsyningskibe og mange andre ting, og at man havde sendt disse oplysninger ud over hele verden, for at Lindøværftet kunne få en alternativ produktion til skibsproduktionen. Vi har altså Lindøværftets egne ord for, at de er konkurrencedygtige, og alligevel får de ikke arbejdet.

Nu har jeg endvidere fået oplyst, at investeringerne i Gormfeltet over en periode på 2 år drejer sig om 1,5 mia kr., og så vil jeg gerne spørge ministeren, hvordan han vil sikre sig, at det ikke går med de øvrige investeringer, som det er gået med disse to boreplatforme, som A. P. Møller har bestilt i Frankrig.

Handelsministeren (Arne Christiansen):

De to boreplatforme, der omtales i hr. Kaj Hansens spørgsmål, indgår i det planlagte produktionssystem for Gormfeltet i Nordsøen; det er det, der tidligere blev kaldt Vernstrukturen. Bevillingshaverne har fået handelsministeriets principielle tilladelse til iværksættelse af olieindvindingsprojektet fra Gormfeltet, bl. a. på de vilkår, at bevillingshaverne og deres partnere, altså DUC, Dansk Undergrunds Consortium, i det omfang det er muligt, og hvor disse er konkur-

[Handelsministeren]

rencedygtige, vil foretrække danske virksomheder og dansk arbejdskraft i forbindelse med projektet og også i forbindelse med dets løbende drift. Det er pålagt DUC at følge de nærmere bestemmelser, som fastsættes af energistyrelsen til sikring af overholdelsen af dette vilkår.

De to omtalte platforme er bestilt hos et fransk firma, som viste sig at være det lavest bydende. Udgifterne til disse platforme andrager mellem 5 pct. og 10 pct. af de samlede udgifter for Gormprojektet, som skønnes at være, helt korrekt som nævnt af hr. Kaj Hansen, af størrelsesordenen 1,5 mia kr. Når de danske virksomheder, som også bød på den pågældende leverance, ikke kom i betragtning, kan det eventuelt hænge sammen med, at de frister, der var knyttet til tilbudet, var så stramme, at det var vanskeligt at overholde dem uden indkalkulering af ekstra omkostninger.

Energistyrelsen er særlig opmærksom på dette forhold og fører forhandlinger herom med såvel bevillingshaverne som Industrirådet. Det ventes, at Industrirådet vil intensivere sin informationsvirksomhed over for potentielle danske leverandører og herunder lægge særlig vægt på i samarbejde med DUC og energistyrelsen at belyse på den ene side de særlige krav, som må stilles for leverancer til et indvindingsprojekt i Nordsøen, og på den anden side de nødvendige hensyn, der må tages til danske virksomheders struktur og sædvanlige leveringsforhold. I den sidstnævnte henseende har energistyrelsen over for DUC nu indskærpet, at danske normer skal anvendes, medmindre dispensation foreligger fra energistyrelsen.

Det er min opfattelse, at de nævnte initiativer og foranstaltninger, også set på baggrund af, at det var bevillingshavernes erklærede målsætning ved eneretsbevillingens meddelelse, at bevillingen skulle udøves til gavn for Danmark og dansk industriel udvikling, vil bevirke, at væsentlige dele af det samlede Gormprojekt vil blive udført af danske virksomheder alene eller i samarbejde med udenlandske specialfirmaer.

Jeg ved, at flere danske virksomheder er indstillet på en aktiv indsats på offshoreområdet, og jeg er i den forbindelse også overbevist om, at mange af disse virksomheder vil vise sig at være konkurrencedygtige.

Kaj Hansen (DKP):

Jeg må sige, at jeg er ikke fuldt tilfreds med svaret, men jeg er delvis tilfreds med, at ministeren er klar over, at det ikke går lænere på den facon, som vi har set her med boreplatformene, og at det vil blive indskærpet over for DUC, at danske firmaer skal ind i billedet. Jeg kan så have min tvivl om, hvorvidt man også er i stand til med den lovgivning, vi i øjeblikket har, at tvinge A. P. Møller-concernen til det.

Jeg synes også, der er nogle uafklarede spørgsmål. Nok var det franske firma billigere, men jeg kender ikke oplysningerne om, hvor stor forskellen var på tilbuddene, og det synes jeg også spiller en rolle. Endvidere prøvede jeg på her inden spørgsmålet, om jeg ikke kunne få de vilkår at se, der fra energistyrelsen var opstillet for DUC, for det har jeg forstået at der er nogle vanskeligheder ved. Derfor vil jeg godt spørge ministeren, om han vil tilstille energiudvalget de betingelser, der er stillet til DUC i denne sag.

Jørgen Jensen (DKP):

Jeg har også noteret mig, at man over for DUC vil henstille, at man bruger danske virksomheder, men der er et par andre spørgsmål i den forbindelse.

I Fyens Stiftstidende den 30. januar er der to ting i en artikel, jeg godt vil have lov at citere:

»Efter hvad Stiftstidende erfarer, var i alt fem danske selskaber opfordret til at byde på Gormprojektet, men kun Odense Staalskibsværft A/S og Monberg & Thorsen efterkom opfordringen.

Når det franske selskab kunne tilbyde at udføre arbejdet til klart billigere priser end de danske selskaber, er forklaringen bl. a., at UEI kan lukrere på et eksporttilskud fra den franske stat.«

Jeg vil gerne spørge ministeren, om han kan bekræfte disse oplysninger i Fyens Stiftstidende om, at der ydes tilskud fra den franske stat.

Og så vil jeg også godt sige, at vi fik jo ikke en trustkommission. Man afviste det forslag, vi havde fremme for ikke så længe siden, med henvisning til, at monopoltilsynet kunne foretage de nødvendige undersøgelser. Jeg vil godt høre, om man har foretaget undersøgelser, som kan udelukke, at der har

[Jørgen Jensen]

været underhåndsaftaler, som har forhindret, at andre virksomheder afgav tilbud.

Jeg vil også godt spørge, om sagen her, hvis det er rigtigt, at der er ydet tilskud fra den franske stat, er påtalt med henvisning til de aftaler, der jo mange gange fremholdes af regeringen og EF-tilhængerne. Når vi har søgt at sikre danske virksomheder eksportordrer, så har man henvist til, at der er aftaler i EF, som forhindrer, at danske virksomheder får fortrinsstilling. Jeg vil gerne høre, om ministeren har påtalt, at den franske stat har givet tilskud til det franske værf, så det har fået dette arbejde.

Handelsministeren (Arne Christiansen):

Til hr. Kaj Hansens spørgsmål om eventuelt at tilstille energipolitisk udvalg iværksættelsestilladelsen for Gormfeltet kan jeg sige, at et lignende ønske blev fremsat for nogen tid tilbage og før jeg beklædte dette embede. Da gjaldt det forgænger, nemlig Skjoldområdet, eller det, der nu hedder Ruthfeltet. Min forgænger beklagede dengang, at han ikke kunne udlevere det samlede materiale, som er fortroligstemplet, men erklærede sig villig til at give et fortroligt, og jeg kan endda sige et udførligt notat til det energipolitiske udvalg. Jeg er parat til at følge den samme procedure, idet jeg dog vil føje til, at jeg jo allerede her i svaret har redegjort for klausulen vedrørende dansk arbejde. Et udførligt notat med hovedpunkterne i dette er jeg altså parat til at tilstille energiudvalget.

Til hr. Jørgen Jensen kan jeg sige, at det første spørgsmål om eventuel fransk statsstøtte til leverancen af disse boretårne har vi undersøgt på basis af det, der har kunnet oplyses, og man ved jo meget vel, at mange af den slags ordninger omgærdes med særdeles megen omhyggelighed og fortrolighed. Når der bortses fra normal eksportkredit, hvilket jo er tilladt inden for EFs rammer, da vi selv yder det samme, så foreligger der ikke, efter hvad ambassaden har fundet frem til, en klar tilkendegivelse af, at der er ydet anden form for statsstøtte. Det, der kan komme ind i billedet, men som altså ikke er bekræftet, er mere generelle statsstøtteordninger, f. eks. egnsudviklingsordninger. Jeg er bekendt med, at værfet, hvorfra boreplatformene skal komme, ligger i Normandiet. Der

kan være tale om investeringsstøtte i form af rentebilliggørelse.

Som sagt er vi ikke bekendt med disse ting. I konsekvens heraf kan jeg svare, at vi heller ikke har kunnet protestere imod det.

Hvorvidt der skulle have foreligget underhåndsaftaler på forhånd, da der blev åbnet for tilbud, er jeg ikke bekendt med.

Alfred Hansen (DR):

Det er jo en sag, der er analog med mange andre sager, vi har haft oppe i folketinget de seneste måneder. Jeg erindrer, at da Danmark overtog formandskabet den 1. januar 1978, publicerede man, at et af de første initiativer, man ville tage fra regeringens side, var at arbejde for at forhindre nationale støtteordninger inden for EF-området. Jeg skal ikke på nogen måde forsvare EF-samarbejdet, hvilket nok heller ikke vil forbavse, men jeg vil gerne spørge handelsministeren, om det er i strid med det grundlag, hvorpå fællesmarkedet er bygget op, og det grundlag, som Danmark har stemt sig ind i fællesmarkedet på, optagelsesbetingelserne, at man giver national støtte til firmaer, til virksomheder inden for EF-området. Det kan besvares ganske klart med et ja eller et nej. Er det i strid med det grundlag, hvorpå fællesmarkedet er opbygget?

Anden næstformand (Karlskov Jensen):

Jeg må gøre opmærksom på, at man kun kan stille supplerende spørgsmål til det spørgsmål, der foreligger.

Hermed sluttede spørgsmålet.

9) Til undervisningsministeren af:

H. C. Hansen (FP):

»Vil ministeren tage initiativet til, at det i 1939 påbegyndte og nu afsluttede forarbejde vedrørende den oldnorsk-islandske ordbog tilbydes Island?«

(Spm. nr. 565).

Skriftlig begrundelse.

Det afsluttende arbejde vil vare i hvert fald århundredet ud, og på baggrund af udleveringen af håndskrifterne vil det være rime-

[H. C. Hansen]

ligt, at Island påtog sig at afslutte arbejdet med redaktion og udgivelse af ordbogen.

H. C. Hansen (FP):

Det er så sjældent, at man træffer nogen, der taler oldnordisk. Dermed være ikke sagt, at der ikke har ligget og stadig ligger tungtvejende videnskabelige og undervisningsmæssige årsager til grund for, at man i 1939 påbegyndte arbejdet med denne ordbog. På mig virker det imidlertid lidt usædvanligt, for at sige det mildt, at arbejdet endnu 40 år efter ikke er afsluttet, og vi har fået oplyst, at en ny sprogforsker nu er gået i gang med at fortsætte arbejdet, og at det formentlig ikke bliver færdig lige med det samme.

De islandske håndskrifter er i den mellem-liggende tid blevet givet tilbage til Island, og med de forhold, der hersker på de danske museer, skal man jo nok være glad for, at dette er sket. Men spørgsmålet er, om arbejdet med ordbogen ikke igen burde forenes med håndskrifterne i Reykjavik af videnskabelige grunde, men jeg vil naturligvis som repræsentant for mit parti sige, at jeg finder, at det også ville være på sin plads med denne lettelse for skatteyderne.

Undervisningsministeren (Dorte Bennedsen):

Det fremgår af begrundelsen for spørgsmålet, at det på baggrund af udleveringen af håndskrifterne for spørgeren ville være rimeligt, at Island påtog sig at afslutte arbejdet med redaktion og udgivelse af ordbogen.

Til dette skal jeg bemærke, at beslutningen om at yde statstilskud til udgivelse af den oldislandske ordbog ikke har forbindelse med den beslutning, der blev truffet i folketinget i 1965 om at udlevere håndskrifterne til Island. Spørgsmålet om udlevering af håndskrifterne blev rejst under de danskislandske forhandlinger umiddelbart efter anden verdenskrig, medens ordbogsarbejdet blev påbegyndt i 1939.

Jeg skal i øvrigt oplyse, at der allerede foregår en arbejdsdeling mellem den arnamagnæanske kommission i Danmark og den arnamagnæanske kommission i Island omkring dette ordbogsarbejde. Den danske kommissions arbejde omfatter en videnskabelig-historisk ordbog over ordforrådet i prosasproget fra de ældste håndskrifter tid og indtil den første islandske bog kom i

trykken i året 1540, medens den islandske kommission arbejder på en lignende ordbog over det islandske sprog fra 1540 og op til nutiden.

På denne baggrund finder jeg det ikke rimeligt at anmode Island om at overtage det ordbogsarbejde, som hidtil har foregået på Københavns universitet.

H. C. Hansen (FP):

Vil ministeren bekræfte, at arbejdet ikke vil blive afsluttet i dette århundrede?

Undervisningsministeren (Dorte Bennedsen):

Nej.

Hermed sluttede spørgsmålet.

10) Til *socialministeren* af:

Alfred Hansen (DR):

»Vil ministeren sikre en forsvarlig undervisning af de undervisningspligtige børn, som er multihandicappede, og som derfor ikke kan følge den normale undervisning i folkeskolen, men som i stedet er henvist til f. eks. en af de såkaldte grønne skoler, og er ministeren enig i det helt uacceptable i, at en 8 års dreng, Karl Ejner, på Egerisskolen i Skive er henvist til børnehaveklasse med den begrundelse, at skolen ikke har tilstrækkelige økonomiske midler til rådighed, så en støttelærer kan hjælpe den 8-årige dreng med at få den undervisning, som er hans grundlovssikrede ret?«

(Spm. nr. 568).

Skriftlig begrundelse.

Ifølge oplysninger gennem bl. a. radio Midt- og Vestjylland fremgår, at en dreng, Karl Ejner, som har hjemstedskommune i Sundsøre, fra februar 1978 til 1. oktober 1978 har modtaget undervisning på Egerisskolen i Skive. I ovennævnte periode betalte Sundsøre kommune udgifterne til Egerisskolen i forbindelse med den støtteundervisning, som var påkrævet i forbindelse med den 8-årige drengs handicap.

Imidlertid udsendte socialstyrelsen cirkulære nr. 587 af 19. juli 1978, hvori der gøres opmærksom på, at der ikke i bistandsloven er hjemmel for en kommune til at afholde en

[Alfred Hansen]

sådan udgift. Herefter ophører Sundsøre kommune med at betale for Karl Ejners støttelærer. Herefter anbringes Karl Ejner fra den 1. oktober 1978 i en børnehave på Egerisskolen, hvor han ingen undervisning får, idet der ikke er økonomiske midler til at stille en støttelærer til rådighed.

Idet ethvert barn i den undervisningspligtige alder har krav på en forsvarlig undervisning, må ovennævnte eksempel betragtes med den allerstørste alvor. Man kan endvidere frygte, at der på andre tilsvarende skoler kan fremvises lignende eksempler på manglende undervisning.

Derfor bør ovennævnte sag betragtes som en principsag, som bør foranledige, at ministeren omgående sikrer tilstrækkelige økonomiske midler, så ingen handicappede bliver kastebold mellem stat, amt og kommune i perioden indtil særforborgens udlægning til amterne fra den 1. januar 1980.

Socialministeren (Erling Jensen):

Jeg vil indledningsvis understrege, at undervisnings- og oplæringspligten omfatter alle børn i den undervisningspligtige alder, og at det påhviler særforborgen at iværksætte de fornødne hjælpeforanstaltninger, såfremt barnet ikke kan følge undervisningen i den almindelige folkeskole eller dennes specialundervisning. Indholdet af undervisnings- og oplæringspligten vil i det enkelte tilfælde være afpasset efter barnets handicap og behov.

Ved fastsættelsen af bevillingerne til åndssvageforborgens drift er der taget hensyn til, at åndssvageforborgens skoler skal have det fornødne personale til at tage sig af også meget svært multihandicappede børn. Personalnormeringen på Egerisskolen i Skive svarer nøje til landsgennemsnittet for åndssvageforborgens skoler i skoleåret 1978-79.

Vedrørende den fremdragne elev har socialstyrelsen oplyst, at han er placeret i en meget lille gruppe for at tilgodese de særlige sikkerhedsmæssige krav, som hans fysiske tilstand stiller. At denne gruppe benævnes børnehaveklasse er kun af formel betydning, idet det for skolen som helhed gælder, at hver enkelt elevs undervisning og træning finder sted på grundlag af elevens funktionsniveau m. v. og ikke på grundlag af, i hvilken klasse eleven er placeret.

Jeg vil dog gerne give udtryk for det principielt ønskelige i, at den pågældende elev på grund af sin alder placeres i en skolegruppe, og jeg har derfor bedt socialstyrelsen drage omsorg for, at mulighederne herfor tages op til nærmere undersøgelse.

Alfred Hansen (DR):

Jeg vil takke ministeren for svaret og for, at ministeren helt klart har tilkendegivet, at det er særforborgen, der har ansvaret og ansvaret alene for, at de børn, der skal undervises under særforborgen, får den fornødne undervisning under tilbørlig hensyntagen til de enkelte elevers særlige behov.

Jeg skal derfor spørge ministeren, om det betyder, at der for Karl Ejners vedkommende ikke sker nogen ændring i den undervisningsmæssige situation, der her er tale om. Jeg takker ministeren for ministerens løfte om, at Karl Ejner skal op og gå i en klasse, hvor den aldersmæssige fordeling svarer til Karl Ejners alder. Men jeg kunne ikke spore i ministerens svar, at der skulle etableres en støttelærerordning for Karl Ejner.

Situationen er, at Karl Ejner indtil den 1. oktober 1978 havde en støttelærer til rådighed. Da denne støttelærer imidlertid blev betalt af Karl Ejners hjemstedskommune, Sundsøre kommune, og da denne kommune senere får besked på fra socialstyrelsen, at det er forbudt kommuner at betale støttelærere, der hører under særforborgen, så måtte Karl Ejner ophøre med at få den undervisning, som han altså hidtil havde fået. Det vil sige, at fra den 1. oktober 1978 sker der en afgørende ændring til det ringere for Karl Ejners vedkommende.

Det er efter min mening ikke bare et spørgsmål om, at man har tilgodeset de sikkerhedsmæssige foranstaltninger ved at sætte Karl Ejner i en børnehaveklasse, hvor han rettelig ikke hører hjemme. Han må naturligvis have den undervisning, som han ifølge sin grundlovssikrede ret har krav på at få. Jeg vil gerne spørge, om det betyder, at Karl Ejner fremover vil få stillet støttelærer til rådighed, og om der nu fremover vil finde undervisning sted, herunder også af talepædagog.

Jeg har fået oplyst fra såvel faderen til Karl Ejner som via radio Midt- og Vestjylland, at der ikke har fundet undervisning

[Alfred Hansen]

sted. Jeg er forbavset over, at man kan vurdere den samme undervisningsmæssige situation på to forskellige måder, sådan at én siger, at han får undervisning, og en anden siger, at han får ingen undervisning.

Socialministeren (Erling Jensen):

Lad mig for det første sige, at udefra kommende støttelærere eller støttepædagoger, begreber, som vist bruges i flæng, til et eller flere børn i samme gruppe ikke er løsningen, når det drejer sig om bistand til handicappede børn og unge i særforsorgens institutioner. Det, det drejer sig om, er, at der på institutionerne er et personale, der både med hensyn til antal og uddannelse er i stand til at tilbyde de ofte svært multihandicappede børn den individuelle og den pædagogiske bistand, det enkelte barn har behov for.

Når jeg i mit første indlæg oplyste, at jeg har bedt socialstyrelsen om at foretage en nærmere undersøgelse, så er det netop med henblik på at vurdere, om man ved en anden og en bedre udnyttelse af ressourcerne kan opnå en for alle parter – og dér skal hr. Alfred Hansen ikke være i tvivl om, at jeg først og fremmest tænker på barnet og forældrene – tilfredsstillende ordning.

En forsvarlig undervisning er, som jeg nævnte før, en undervisning, der er afpasset efter det enkelte barns handicap og behov. I denne forbindelse vil jeg gerne gøre opmærksom på, at med den udbygning, der er sket af folkeskolens specialundervisning i de senere år af børn, der tidligere gik i særforsorgens skoler, er den individuelt tilrettelagte pædagogiske bistand så meget mere påkrævet for de børn, der på grund af deres handicap ikke har kunnet modtage folkeskolens specialundervisningstilbud og derfor modtager særforsorgens undervisningstilbud. Denne individuelle undervisning tager i høj grad sigte på at udvikle elevernes faktiske muligheder og almindelige færdigheder med henblik på en større selvhjulpethed, der er nødvendig for at klare dagligdagens behov og for at kunne fungere i samfundet.

Socialstyrelsen har over for mig oplyst, at det skønnes muligt for Egerisskolen at tage sig af det pågældende barn på forsvarlig og tilfredsstillende måde med det normerede personale. En konsulent fra socialstyrelsen har været i forbindelse med forsorgscenteret

om en eventuelt bedre udnyttelse af ressourcerne.

Jeg kan yderligere oplyse, at sagen ikke tidligere har været rejst over for ministeriet, men at folketingsmedlem Svend Haugaard den 30. januar har bedt ministeriet se på sagen. Min anmodning til socialstyrelsen er et resultat heraf.

Alfred Hansen (DR):

Jeg takker for ministerens grundige svar, gående ud på at socialstyrelsen skal se på dette specielle forhold, og jeg håber, at dette initiativ vil resultere i en effektiv undervisning af Karl Ejner.

Jeg vil samtidig udtrykke ønske om, at der ikke andre steder, på de skoler, der hører under særforsorgen, findes tilsvarende eksempler. I så fald bør de hurtigst muligt komme frem for dagens lys, så der også kan blive fokuseret på disse specielle forhold.

Jeg rejste spørgsmålet til besvarelse i slutningen af januar, og det gjorde jeg til undervisningsministeren. Det var ud fra det synspunkt, at da barnet ikke var tilmeldt særforsorgen, anså jeg det for givet, at det måtte høre under undervisningsministeren, og af frygt for at jeg kunne få et svar fra socialministeren gående ud på, at da drengen ikke var tilmeldt særforsorgen eller ændssvageforsorgen, var det ikke socialministerens bord.

Jeg er glad for, at sagen nu i hvert fald er kommet til det rigtige sted, og jeg håber, at ministeren vil følge sagen op. Jeg vil personlig holde mig orienteret om, hvorvidt der sker en ændring i undervisningen af Karl Ejner, og hvis det ikke er tilfældet, vil jeg tage sagen op senere.

Så skal jeg lige til slut oplyse ministeren om, at hvis det skulle komme til at skorte på penge, på bevillinger til særforsorgen, så skal ministeren vide, at han kan regne med retsforbundets støtte til en tillægsbevilling, sådan at det ikke er økonomien, der er skyld i, at vore mest handicappede børn ikke får den undervisning, de har krav på.

Socialministeren (Erling Jensen):

Blot for at hr. Alfred Hansen og jeg ikke går forkert af hinanden: jeg har forstået hr. Alfred Hansens spørgsmål som knyttet til det principielle i denne sag, og jeg er enig med ham i, at det har været værdifuldt at rejse

[Socialministeren]

det, og jeg er glad for, at hr. Alfred Hansen er tilsvarende tilfreds med mit lige så principielle svar. Men hr. Alfred Hansen behøver aldrig være i tvivl om, at han når som helst er velkommen hos mig her i huset eller i mit ministerium med en hvilken som helst konkret sag.

Hermed sluttede spørgsmålet.

11) Til *ministeren for kulturelle anliggender* af:

Bernhard Baunsgaard (RV):

»Kan ministeren oplyse, hvornår der sidst er foretaget optælling og kontrol af de enkelte statslige museers samlinger?«

(Spm. nr. 570).

Skriftlig begrundelse.

Der har i den senere tid været megen diskussion om den måde, hvorpå vi værner om vore kulturværdier. I den forbindelse har det været konstateret, at der ofte går meget lang tid mellem kontrol af museers beholdning af kulturværdier.

Ministeren for kulturelle anliggender (Niels Matthiasen):

For så vidt kan jeg beklage – med en lille omskrivning – at der fra fredag aften til tirsdag morgen ikke har været tid til grundigt at undersøge hr. Bernhard Baunsgaards omfattende spørgsmål. Det er dog alligevel lykkedes at skaffe en del materiale frem fra de forskellige statslige museer til belysning af kontrol- og revisionsproblemerne. Hvad værre er: en mundtlig redegørelse for de enkelte museers besvarelser ville kræve betydelig mere tid, end der er til rådighed til besvarelse af spørgsmål til ministrene her om onsdagen. Jeg vil derfor i denne uge sende folketingets kulturudvalg en skriftlig redegørelse for sagen, der naturligvis også vil blive sendt til hr. Bernhard Baunsgaard.

Jeg kan dog sige så meget generelt om spørgsmålet, at der ved nogle statsmuseer foretages løbende kontroloptællinger, andre foretager stikprøveoptællinger, andre igen en systematisk gennemgang af enkelte genstandsgrupper i forbindelse med nyopstilling. Enkelte samlinger har især på grund af mangel på arbejdskraft ikke foretaget en totalre-

vision i en årrække. Alt i alt fremgår det af de svar, vi har fået i kulturministeriet, at der på hovedparten af museerne føres en rimelig kontrol med museumsgenstandene.

Jeg vil henvise til den skriftlige redegørelse, der vil gå i dybden med disse ting, og sige, at vi i øvrigt i kulturministeriet i øjeblikket arbejder med en planlægning for kontrol og revision på de forskellige museer og også fører forhandlinger med finansministeriet om, hvilke muligheder der bevillingsmæssigt er herfor.

Bernhard Baunsgaard (RV):

Netop i betragtning af den korte tid, der har været, synes jeg det var et overordentlig gennemgribende svar, jeg fik fra ministeren på spørgsmålet, og jeg synes det er udmærket, at det suppleres med, at en redegørelse bliver sendt til kulturudvalget. Jeg synes, det er meget tilfredsstillende.

Jeg glæder mig endnu mere over, at ministeriet arbejder med en plan for, om man systematisk kan gennemgå vore museers beholdninger. Det er jo rigtigt, som ministeren antydede, at man ikke har arbejdskraft til med de fastansatte at foretage denne ekstra kontrol.

Når jeg har stillet spørgsmålet nu, så er det bl.a., fordi man netop i disse år med den store arbejdsløshed også for uddannede på disse områder har mulighed for at søge ekstrabevillinger til beskæftigelse af uddannede folk til at foretage kontrollen. Dertil kommer, at når staten i realiteten skal betale arbejdsløshedsunderstøttelsen, så er forskellen mellem den løn, man vil få udbetalt, og den arbejdsløshedsunderstøttelse, man får, fordi det er unge mennesker, jo meget lille. Jeg tror, at nettoudgiften vil være 7.000 kr. pr. år pr. ansat. Derfor håber jeg, at ministeren hurtigt når til et resultat med hensyn til ønsket om at foretage en løbende kontrol, og at det så lykkes ministeren – for det fortjener det – at få bevillingen igennem herinde.

H. C. Hansen (FP):

Vil ministeren bekræfte, at kendsgerningen er den, at i realiteten aner man ikke, hvad der er af mangler på de museer, der hører ind under kulturministeriet? Bortset fra tøjhusmuseet, som har kunnet give en ganske nøjagtig redegørelse for, hvor mange blank-

[H. C. Hansen]

våben og hvor mange håndvåben der manglede, så er man i realiteten ude af stand til at sige, hvad der mangler på det kgl. bibliotek, ude af stand til at sige, hvad der mangler f.eks. i den grafiske samling på kunstmuseet, og det samme gentager sig fra museum til museum. Man kender i realiteten ikke sandheden om, hvad der mangler rundt omkring.

Ministeren for kulturelle anliggender (Niels Matthiasen):

Det kan jeg ikke bekræfte. Tværtimod kan jeg bekræfte, at det ligger forskelligt fra område til område. Men jeg kan også sige, at det ved hr. H. C. Hansen udmærket godt, for i kulturudvalgets møde forleden fik han oplysninger om, hvordan tingene ligger ganske nøjagtigt. Det eneste, jeg ikke har meddelt skriftligt, og som ikke er tilgængeligt, er sikringsforholdene, som jeg ikke mener det er rimeligt at oplyse om offentligt.

Hermed sluttede spørgsmålet, og spørgetiden var dermed til ende.

Skriftligt besvarede spørgsmål:

Anden næstformand (Karlskov Jensen):

Fra ministre er modtaget skriftlig besvarelse af spørgsmål stillet af følgende medlemmer af folketinget:

Annelise Gotfredsen: spm. nr. 495.
 Yvonne Herløv Andersen: spm. nr. 497.
 Lilli Gyldenkilde: spm. nr. 499 og 541.
 Maisted: spm. nr. 501 og 523.
 Voigt: spm. nr. 502, 509 og 531.
 Bolvig: spm. nr. 506
 Gert Petersen: spm. nr. 508.
 Halvgaard: spm. nr. 512.
 Steenholdt: spm. nr. 513 og 520.
 Ole Olsen: spm. nr. 515.
 Mimi Jakobsen: spm. nr. 516.
 Tyroll: spm. nr. 518.
 Bollmann: spm. nr. 519.
 Wissing: spm. nr. 521.
 Knud Lind: spm. nr. 524.
 Erlendsson: spm. nr. 529.
 Glistrup: spm. nr. 537.

Annelise Gotfredsen (KF):

»Vil ministeren redegøre for resultaterne af de undersøgelser, han har oplyst er foretaget om andre former for TV-spredning af danske og europæiske udsendelser end den planlagte nordiske TV-satellit, og som ministeren har erklæret vil indgå i den nedsatte referencegruppens arbejde?«

(Spm. nr. 495).

Begrundelse.

Ifølge ministerens udtalelser i onsdags-spørgetiden er der foretaget undersøgelser af andre muligheder for TV-spredning end via den planlagte nordiske satellit, og ministeren erklærede, at disse ville indgå i udredningsarbejdet omkring Nordsat-projektet. Det må anses for at være af største interesse for offentligheden snarest at få kendskab til disse andre undersøgelsesresultater, så debatten ikke ensidigt bliver koncentreret om den nordiske satellit.

Besvarelse (31/1 79):

Ministeren for kulturelle anliggender (Niels Matthiasen):

Spørgsmålet om spredning af nordiske programmer på anden måde end via satellit har været behandlet i en betænkning fra Nordisk Ministerråd »TV över gränserna« (NU 1974: 19).

For Danmarks vedkommende nævnes der i denne betænkning 3 muligheder for en øget nordisk programspredning:

1) Etablering af et TV 2-sendernet med henblik på samtidig videredistribution af et TV-program fra et andet nordisk land (Model 1).

2) Etablering af et TV 2-sendernet med henblik på udsendelse af et redigeret udvalg af de nordiske TV-programmer (Nordvisions-TV) (Model 2).

3) Radiokædefremføring af nordiske TV-programmer til kabelanlæg i områder, der ligger uden for den normale modtagezone (Model 3).

ad 1) Etablering af et TV 2-sendernet med henblik på samtidig videredistribution af et TV-program fra et andet nordisk land.

Til ministeren for kulturelle anliggender (18/1 79) af:

[Ministeren for kulturelle anliggender]

Danmark disponerer – ligesom de øvrige nordiske lande – over frekvenser til distribution med jordbundne sendernet af fire samtidige TV-programmer. Model 1 forudsætter, at et sæt af disse frekvenser anvendes til udsendelse af et nordisk TV-program. Dette indebærer etablering af 16 UHF-sendere, et antal kanalomsættere og et landsomfattende fordelingsnet, hvilket ville kunne give en dækning på 99 pct. Modellen er opstillet under den forudsætning, at der af hensyn til løsning af andre opgaver (f. eks. et landsdækkende TV 2 eller etablering af lokal TV) kun kan disponeres over et sæt frekvenser til et nordisk sendenet.

Modellen giver hele befolkningen mulighed for – ud over det danske program – at modtage et program fra et andet nordisk land (et af de svenske programmer, det norske program eller et af de finske programmer), men ingen eller kun stærkt begrænsede valgmuligheder mellem flere nordiske programmer. Det er ikke muligt at skifte fra ét lands program til et andet lands program, fordi tidspunkterne for de andre landes programstart ikke kan koordineres. En ordning med hyppige programsift og samordnet begyndelses- og sluttid for programindslagene i de fire landes udsendelser vil teknisk og programmæssigt være kompliceret.

Anlægsudgifterne for sendernet er beregnet til ca. 250 mill. d. kr. (prisniveau 1977).

Ad 2) Etablering af et TV 2-sendernet med henblik på udsendelse af et redigeret udvalg af de nordiske TV-programmer (Nordvisions-TV).

Denne model vil give befolkningen mulighed for at se et udvalg af udsendelser fra samtlige nordiske lande.

Modellen kræver ligesom forslaget under pkt. 1) etablering af et særligt sendernet (16 UHF-sendere, et antal kanalomsættere og et landsomfattende fordelingsnet), men i stedet for som ved model 1 at anvende sendernet til udsendelse af et program fra et enkelt andet nordisk land forudsætter model 2, at der udsendes et udvalg af programmer fra samtlige nordiske lande. Programmerne må udsendes tidsmæssigt forskudt, idet de modtages enten som postsendte videobånd eller pr. radiokædenet.

Model 2 vil som følge af den indirekte udsendelsesform gøre det muligt også at udsende islandske programmer, ligesom sprogproblemer kan imødegås gennem tekstning.

Anlægsudgifterne for sendernet er som for model 1 beregnet til ca. 250 mill. d. kr. (prisniveau 1977).

ad 3) Radiokædefremføring af nordiske TV-programmer til kabelanlæg i områder, der ligger uden for den normale modtagezone.

Fremførelse ved hjælp af radiokæde indebærer, at man ved en særlig form for radio-transmission, som ikke kan modtages af almenheden, fremfører TV-programmer til kabelanlæg i områder, hvor programmerne ellers ikke kan modtages.

Da det er forbundet med uforholdsmæssigt store udgifter at etablere kabelanlæg i egentlige landdistrikter, har radiokædeløsningen stort set kun betydning for byer eller bymæssige bebyggelser, hvor der enten allerede findes kabelanlæg eller med rimelige omkostninger kan oprettes sådanne.

Praktisk indebærer løsningen, at post- og telegrafvæsenet mod en afgift fremfører TV-programmerne til de enkelte byer eller bymæssige områder, hvorefter programfordelingen ud til de enkelte kabelabonnenter sker på lokalt ansvar.

I »TV över gränserna« er der foretaget beregninger af, hvad det vil koste at fremføre 5 nordiske programmer til ca. 300 danske byer og bymæssige bebyggelser med mere end 1.000 indbyggere, hvor man ikke i dag kan modtage nordiske programmer. Omkostningerne ved en sådan fremføring, der vil omfatte $\frac{1}{3}$ af landets seere, er for selve radiofremføringen anslået til ca. 300 mill. d. kr. For den enkelte TV-husstand vil dette – under forudsætning af, at 75 pct. af de ca. 1 mill. TV-husholdninger, som findes i disse byer og bymæssige områder, tilslutter sig ordningen – svare til en abonnementsudgift på ca. 120 kr. pr. år. Hertil kommer udgiften ved at etablere lokale hovedkabelnet og de dertil hørende fordelingsanlæg i etageejendomme og parcelhusområder. Denne udgift blev i 1974 anslået til mellem 1.200–1.400 mill. kr. Løsningen giver ikke nogen landsdækkende spredning af de nordiske programmer, og det fremhæves i betænkningen, at det vil være forbundet med meget store omkostninger at etablere kabelanlæg for den

[Ministeren for kulturelle anliggender]

sidste tredjedel af befolkningen, som bor i landdistrikterne.

Det bemærkes, at de udgiftsskøn, der blev foretaget i betænkningen »TV över gränserne« (NU 1974: 19), så vidt det har været muligt er opdateret til 1977-prisniveau.

Undersøgelserne i 1974 blev foretaget med sigte på viderespredning af nordiske programmer, men der er i princippet intet til hinder for, at de nævnte spredningsformer også ville kunne bringes i anvendelse i forbindelse med programspredning fra andre lande.

Jeg skal endelig oplyse, at det i mandatet for den igangværende Nordsatudredning er pålagt den tekniske arbejdsgruppe at foretage en gennemgang i teknisk og teknisk/økonomisk henseende af de alternative spredningsmodeller (jordbundne sendenet og radiokæde kombineret med lokale kabel-distributionsnet), som er behandlet i betænkningen fra 1974.

Til *socialministeren* (18/1 79) af:

Yvonne Herløv Andersen (CD):

»Vil ministeren under henvisning til svar af 17. januar 1979 på spørgsmål nr. 460 oplyse, om værnepligtige ligesom beboere på plejehjem også kommer ind under bekendtgørelse af 17. marts 1976 om hvilende sygesikringsret, således at de kan konsultere egen praktiserende læge mod fremvisning af et på tjenestestedet udstedt kort?«

(Spm. nr. 497).

Begrundelse.

Det synes urimeligt, at to grupper af mennesker under samme bekendtgørelse stilles så forskelligt med hensyn til mulighed for fri lægehjælp.

Det bør ikke være alder eller helbred, der skal være afgørende for fastholdelse af selvfølkelige rettigheder.

Besvarelse (2/2 79):

Socialministeren (Erling Jensen):

Socialministeriet har indhentet nedenævnte oplysninger fra forsvarsministeriet, under hvilket spørgsmålet om værnepligtiges sygebehandling hører:

Værnepligtige under den pligtige tjeneste på for tiden 9 måneder har ret til fri sygeple-

je, herunder medicin for forsvarets regning. Som følge heraf afleverer de værnepligtige i overensstemmelse med socialministeriets bekendtgørelse nr. 119 af 17. marts 1976 om hvilende sygesikringsret ved indkaldelse deres sygesikringsbevis til tjenestestedet og udtræder af den almindelige, offentlige sygesikringsordning. Hvis de værnepligtige konsulterer en privat praktiserende læge, må de således selv afholde udgiften herved. Ved akut sygdom, hvor det ikke er muligt at blive behandlet af en af forsvarets læger, betaler forsvaret dog honoraret til en privat praktiserende læge, og under ferie/orlov i udlandet kan der til brug i denne periode udleveres midlertidigt sygesikringsbevis til de værnepligtige.

Grundlaget for forsvarets fri sygepleje, herunder den bestående læge- og tandlægeordning, er bl. a.:

at forsvaret i fredstid får mulighed for gennem ansættelse af et antal faste læger (overlæger og reservelæger) og ved indkaldelse af læger til værnepligtstjeneste at uddanne og opbygge det lægeberedskab, der er et nødvendigt led i forsvarets virksomhed i en krigssituation. Ordningen medfører samtidig, at disse læger får et særdeles godt kendskab til de arbejdsvilkår, som forsvaret har i fredstid, og de bliver herved i stand til i langt højere grad end øvrige læger at betjene og bedømme bl. a. de værnepligtige bedst muligt,

at alt indkaldt personel ved mødet i forsvaret skal undersøges med henblik på bedst mulig anvendelse i funktion og specialjob, herunder have registreret tandsæt for bl. a. identifikation,

at gennemførelsen af uddannelsen (enkeltmands- og enhedsuddannelse) kan foretages med mindst muligt fravær (f. eks. rejse til privat læge og tandlæge),

at en række tjenesteområder, f. eks. sejlene tjeneste, tjeneste på Færøerne og Grønland, ikke giver mulighed for anvendelse af egen læge.

Der er således såvel uddannelsesmæssige som lægemæssige forhold, der begrunder den særlige læge- og sygeplejeordning i forsvaret, og en ændring heri vil – foruden konsekvenser for disse områder, herunder tjenestetidens længde m. v. – indebære en helt ændret tilrettelæggelse, herunder drøftelser med amtskommuner og lægeorganisationer, idet hele

[Socialministeren]

sygehusordningen i dag er en amtskommunal opgave, medens forsvaret er en statsopgave.

Målet for den fri sygepleje for værnepligtige er, at de skal have en lægebehandling, der mindst svarer til den, der ydes gennem praktiserende læger, medens special- og sygehusbehandling finder sted ved de normale specialister og sygehuse efter henvisning fra forsvarets læger og mod betaling fra forsaret.

Forsvaret har derfor en kombination mellem anvendelse af civile og militære læger, som er tilrettelagt under hensyntagen til såvel de uddannelsesmæssige forhold m. v. som de administrative og samfundsøkonomiske fordele.

Til *arbejdsministeren* (19/1 79) af:

Lilli Gyldenkilde (SF):

»Hvorledes harmonerer ministerens udtalelser ved 1. behandlingen den 30. november 1978 af beslutningsforslag nr. B. 38 vedr. arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring med side 2, næstsidste afsnit, i det børnepasningscirkulære, der er udsendt fra arbejdsdirektoratet?«

(Spm. nr. 499).

Begrundelse.

Arbejdsministeren sagde ved 1. behandlingen af lovforslaget vedr. arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring: »Efter de regler, vi vil fastlægge i den nye praksis, vil vi lade spørgsmålet om, hvorvidt folk står til rådighed for arbejdsmarkedet eller ej, bero på, om de kan overtage et anvist job eller ikke kan, og det er alene den situation, vi tager sigte på.«

Børnepasningscirkulæret er nu udsendt, og side 2, næstsidste afsnit, harmonerer ikke med arbejdsministerens udtalelse. I afsnittet står: »Der kan være tilfælde, hvor det er rimeligt at anmode om en erklæring om medlemmets børnepasningsmuligheder, uden at der har foreligget anvisning.«

Besvarelse (31/1 79):

Arbejdsministeren (Auken):

Under 1. behandlingen af SFs forslag til folketingsbeslutning diskuterede vi bl. a., hvordan det konstateres, at medlemmer med mindre børn opfylder det krav om at stå til rådighed for arbejdsmarkedet, som fru Lilli

Gyldenkilde og jeg var enige om er en betingelse for udbetaling af dagpenge.

Det er mit hovedsynspunkt, at det må forudsættes, at medlemmerne har børnepasningsmuligheder, så længe det modsatte ikke konstateres, og at denne konstatering i næsten alle tilfælde vil ske ved, at medlemmet ikke overtager anvist arbejde. Dette har også fundet udtryk i børnepasningscirkulæret, bl. a. i ordene om, at det ikke i almindelighed påhviler kasserne at undersøge, om ledige medlemmer har børnepasningsmuligheder, når der ikke er konstateret pasningsproblemer i forbindelse med anvisning eller arbejdsophør.

Jeg synes imidlertid, at det må være rimeligt, at kasserne i visse situationer, hvor medlemmets forhold har ændret sig så væsentligt, at man ikke uden videre kan være sikker på, at forudsætningen om, at medlemmet står til rådighed, fortsat er opfyldt, henvender sig til medlemmet og anmoder om en erklæring. Jeg understreger, at der jo ikke er tale om noget indgreb over for medlemmet, men alene om, at man anmoder om en erklæring om, at medlemmet er til rådighed for anvisning af arbejde. Som eksempel er nævnt endt barselorlov efter det første barn, hvilket jo i øvrigt ikke på nogen måde er en stramning i forhold til hidtidig praksis.

Jeg synes ikke, at cirkulæret hermed kommer i modstrid med mine udtalelser i folketinget. Jeg har da også noteret mig, at fru Lilli Gyldenkilde under behandlingen af forslaget i folketinget selv gjorde mine udtalelser op på følgende måde: »... det cirkulære, som bl. a. også er grundlag for det forslag, vi diskuterer nu, vil komme til at bygge på det hovedprincip, at der skal være tale om at få anvist arbejde...«. Det er netop det hovedprincip, som ligger bag cirkulæret, og det er min opfattelse, at det er denne situation, der vil komme til at foreligge i det helt overvejende antal tilfælde.

Til *minister Lise Østergaard* (19/1 79) af:

Maisted (FP):

»Finder ministeren det rimeligt, at Danmark fortsat yder økonomisk bistand til Ghana, efter at samme land i november 1976 nationaliserede den derværende danske virksomhed Brisco, som var etableret på baggrund af et privat dansk firmas investering?«

[Maisted]

(Spm. nr. 501).

Begrundelse.

Det fremgår af oplysninger fra udenrigsministeriets afdeling Danida, at der siden 1975-76 er ydet 3.115.000 kr. i dansk støtte til Ghana, deraf alene i 1978 et beløb på 710.000 kr. som udbetaling på et statslån, som er givet i 1971, således at Ghana kunne importere varer fra Danmark. Det forekommer lidt bagvendt, at Danmark skal yde statslån til Ghana for at sælge varer dertil, når takken så er nationalisering af en dansk finansieret virksomhed, som på stedet har

D. kr.:	1975-76	1976-77	1977-78	1978	I alt
Projekter	457.051	161.162	0	0	618.213
Ekspertes	492.466	307.943	165.287	110.904	1.076.600
Stipendiater	152.092	57.806	73.584	69.477	352.959
Udbetalinger på statslån	563.350	÷ 84.829	60.474	516.923	1.055.918
	1.664.959	442.082	299.345	697.304	3.103.690

Der er ikke i den nævnte periode iværksat nye danske bilaterale aktiviteter i Ghana, og de ovenstående tal reflekterer således tidligere indgåede forpligtelser, herunder forlængelser af udsendte eksperters kontrakter eller forlængelse af allerede ydede stipendier.

Udbetalingerne under statslån refererer sig til det lån på 25 mill. kr., Danmark ydede Ghana i 1971. De ovenstående udbetalinger er således betalinger foretaget i Danmark til danske firmaer i forbindelse med disses kontraktlige leverancer til Ghana.

Der er ikke for øjeblikket planer om at yde bilateral bistand, herunder statslån, til Ghana. Den danske bilaterale gavebistand søges som bekendt af effektivitetsmæssige grunde koncentreret om en mindre kreds af lande, som ikke omfatter Ghana. For så vidt angår statslån gælder det, at disse kun ydes til lande med et årligt bruttonationalprodukt pr. indbygger på under US dollars 550 i 1976, hvilket ikke var tilfældet for Ghanas vedkommende.

Til statsministeren (19/1 79) af:

Voigt (FP):

»Hvornår skal ministeriet for Grønland nedlægges?«

(Spm. nr. 502).

opbygget en produktion til gavn for dansk erhvervsliv.

Der er fra Ghanas side endnu ikke ydet nogen erstatning til det danske moderfirma, om end det er spørgeren bekendt, at der fra ministerens side nylig er foretaget et initiativ i så henseende.

Besvarelse (30/1 79):**Minister Lise Østergaard:**

Den danske udviklingsbistand til Ghana har siden 1975-76 fordelt sig på følgende poster:

Begrundelse.

Folkeafstemningen på Grønland har nu bevirket, at der indføres hjemmestyre fra 1. maj d.å.

Som bekendt har Færøerne også hjemmestyre. Her findes ingen speciel minister eller et ministerium. Det skal der heller ikke være for Grønland, som nu har besluttet at løsrive sig endeligt fra Danmark.

Besvarelse (31/1 79):**Statsministeren (Anker Jørgensen):**

Som det sikkert er hr. Voigt bekendt, er spørgsmålet om den statslige administration i København efter hjemmestyrets indførelse behandlet i hjemmestyrekommissionens betænkning (bind 4, s. 19-24).

Det fremgår heraf, at det har været overvejet i kommissionen, om ministeriet for Grønland burde nedlægges og de statslige opgaver vedrørende Grønland enten fordeles mellem fagministerierne eller henlægges under statsministeriet. Kommissionen har konkluderet, at opretholdelse af et særskilt ministerium for Grønland i reduceret skikkelse i en årrække endnu må anses for at være den løsning, der bør foretrækkes.

Denne løsning foretrakkes også af Grønlands landsråd, som har drøftet spørgsmålet i

[Statsministeren]

foråret 1978, jfr. »Grønlands landsråds forhandlinger 1978, forårssamling (s. 87–98)«.

Der er således ingen planer om, at ministeriet for Grønland skal nedlægges, men det er klart, at der løbende må ske tilpasninger af den statslige forvaltning i takt med ændringer i opgavefordelingen mellem staten og det kommende hjemmestyre. I øvrigt må jeg tage afstand fra hr. Voigts påstand om, at Grønland nu har besluttet at løsrive sig endeligt fra Danmark. Hjemmestyreløven, som grønlænderne ved folkeafstemningen den 17. januar gav tilslutning til, er netop udtrykkeligt udformet under den forudsætning, at rigsfællesskabet opretholdes.

Til *ministeren for offentlige arbejder* (19/1 79) af:

Bolvig (RV):

»Vil ministeren oplyse den forventede pris for opførelsen af det planlagte, fremskudte dige, inkl. grænsedæmning, vejanlæg og slusemesterbolig, sammenlignet med den anslåede pris for en forstærkning og forhøjning af Højerdiget fra 6,40 m til henholdsvis 7,45 m og 7,75 m?«

(Spm. nr. 506).

Begrundelse.

Ifølge dagspressen forventes det fremskudte dige at ville koste 160 mill. kr. mod oprindeligt anslået 84,7 mill. kr. En økonomisk sammenligning med en forstærkning af det eksisterende dige er derfor påtrængende. Den snart fuldførte forstærkning af Ribediget må kunne danne baggrund for et realistisk skøn om forstærkningsudgifter.

Besvarelse (30/1 79):

Ministeren for offentlige arbejder (Ivar Hansen):

Under et samråd i folketingets udvalg om offentlige arbejder i november måned 1978 meddelte jeg, at overslagssummen for det fremskudte dige for Tønder marsk måtte forventes at ville blive omkring 160 millioner kr. Der har siden været arbejdet på en ajourføring og gennemarbejdning af overslaget, der i prisniveau januar 1979 og inklusive merværdiafgift på 20¼ procent nu må anslås til ca. 162 millioner kr. Jeg påregner i løbet af kort tid at kunne forelægge den nye over-

slagssum for finansudvalget til godkendelse, og folketingets udvalg om offentlige arbejder vil samtidig blive underrettet. Den angivne overslagssum omfatter den danske del af grænsedæmningen, vejanlæg, for så vidt digeanlægget skal betale det, og slusemesterbolig.

I forslag til lov om anlæg af et fremskudt dige for Tønder marsk blev udgifterne anslået til 86 millioner kr. i prisniveau juli 1976, baseret på overslaget i rapporten fra den dansk-tyske arbejdsgruppe af november 1976. Udgifterne til en forstærkning af det eksisterende havdige ansløges i rapporten til 60 millioner kr., beregnet ligesom det fremskudte dige for et 200 års kriterium og med en kronekote efter sætninger til DNN + 7,45 m.

En overslagsberegning for en digeforstærkning til kronekote DNN + 7,75 m har ikke været aktuel og er ikke udført. Skønsmæssigt anslår kystinspektoret merudgiften ved at ændre forstærkningsprojektets kronekote fra + 7,45 m til + 7,75 m til 8–9 procent.

Hvad angår grundlaget for en overslagsberegning for forstærkningsprojektet, henviser spørgeren i spørgsmålets begrundelse til den igangværende forstærkning af Ribediget. Herom bemærkes, at mindre end en tredjedel af dette arbejde er udført, samt at to for omkostningerne særdeles væsentlige poster, sandindpumpning og klægindvinding, foregår på helt forskellige vilkår i de to arbejder.

En vurdering af omkostningerne ved en forstærkning af Højer dige og Emmerlev dige under de nu kendte forudsætninger vil være et meget tidkrævende arbejde, dersom et overslag skal beregnes med samme detaljeringsgrad som overslaget for det fremskudte dige, men et groft skøn kan fås ved en vurdering af sand- og klægearbejdernes andel i de oprindelige overslag pr. m for henholdsvis det fremskudte dige og digeforstærkningen. På grundlag heraf må der forventes en knap så stor stigning i overslaget for digeforstærkningen som i overslaget for det fremskudte dige, men da sandindpumpning og klægindvinding i begge tilfælde er dominerende, måtte der også forventes en betragtelig forhøjelse af overslaget for en digeforstærkning.

Til *justitsministeren* (22/1 79) af:

[Gert Petersen]

Gert Petersen (SF):

»Vil ministeren forklare, hvorfor rigsadvokaten har sagt nej til Hervert Grells forslag om at ansætte højesteretssagfører Klerk som konsulent i sagen om Bonde Nielsens økonomiske transaktioner, og eventuelt omgøre beslutningen?«

(Spm. nr. 508).

Begrundelse.

I dagspressen er det blevet oplyst, at den tidligere chef for bagmandspolitiet, Hervert Grell, foreslog, at en af de mest ansete eksperter i erhvervsret, højesteretssagfører Klerk, burde fungere som bagmandspolitiets konsulent i Bonde Nielsen-sagen. I betragtning af, at denne sag drejer sig om usædvanligt store millionbeløb og er yderst kompliceret, er Hervert Grells forslag særdeles rimeligt. Dertil kommer, at Hervert Grell må formodes at have tilstrækkelig indsigt i hele sagen til overhovedet at fremsætte forslaget. På denne baggrund forekommer det yderst ejendommeligt, at rigsadvokaturen har nægtet at følge det gode råd.

Det må i offentlighedens øjne skabe mistanke om, at myndighederne ikke er synderlig interesserede i at komme til bunds i sagen. Når man tænker på, hvilken energi der anvendes på at undersøge formodet kriminalitet, der drejer sig om nogle få tusinde kroner, er det forbavsende, at man afstår fra at anvende den bedste ekspertise, hvor transaktionerne løber op i i hvert fald 100 mill. kr. Sligt må selvfølgelig medvirke til at undergrave retsbevidstheden.

Justitsministeren har dog endnu tid til at omgøre afgørelsen.

Besvarelse (31/1 79):

Justitsministeren (Nathalie Lind):

Justitsministeriet skal indledningsvis bekræfte, at statsadvokaten for særlig økonomisk kriminalitet har indledt undersøgelser i den sag, som nævnes i det stillede spørgsmål.

I forbindelse med påbegyndelsen af denne undersøgelse blev statsadvokatens personale udvidet med en erfaren politijurist, som sammen med trænede kriminalpolititjenestemænd fik til opgave at foretage de nævnte undersøgelser. Der blev ud over den nævnte kriminalpolitimæssige ekspertise også straks

fra undersøgelsens påbegyndelse knyttet revisionskyndig bistand til undersøgelsesholdet. Det har både været rigsadvokatens og justitsministeriets opfattelse, at der ikke fra undersøgelsens start var behov for at tilføre undersøgelsesholdet yderligere ekspertise. Det må imidlertid understreges, at såvel rigsadvokaten som justitsministeriet lægger afgørende vægt på, at der i det omfang, der opstår behov derfor, kan tilføres afdelingen yderligere ekspertise, og det gælder naturligvis også særlig sagkundskab på det erhvervsretlige område.

Justitsministeriet skal i øvrigt mere generelt give udtryk for, at ministeriet efter oprettelsen af den særlige statsadvokatur til stadihed har søgt at skabe gode muligheder for afdelingens virke, og ministeriet har ikke tidligere eller nu – som det er fremgået af den offentlige debat – noget ønske om nedlæggelse af den særlige statsadvokatur. Det er bl. a. i dette lys, man må se den ansøgning om styrkelse af statsadvokaturen, som for tiden er til behandling i folketingets finansudvalg.

Til statsministeren (22/1 79) af:

Voigt (FP):

»Hvilke kommentarer kan statsministeren give i anledning af, at onsdagsavisen Danske Tidende den 17. ds. på side 3 udtaler, at LO-bladet, som udkommer hver 14. dag, modsat andre 14 dages-blade er fritaget for moms?«

(Spm. nr. 509).

Begrundelse.

I Danske Tidendes artikel henvises der til afgiftsvejledningens side 22, spalte 1, hvoraf det fremgår, at man ikke skal beregne moms af aviser, som normalt udkommer med mindst ét nummer om ugen. I denne tekst ligger der givet en regel om, at 14 dages-blade skal svare moms. Bl. a. derfor måtte onsdagsavisen Danske Tidende gå over til ugeavis, hvilket naturligvis er rart for os ny-tænkere, som jo ikke har den etablerede presses bevågenhed.

Det må derfor være rimeligt, at statsministeren i sin egenskab af pressens minister kommenterer, hvorfor hans eget talerør LO-bladet bliver behandlet bedre end andre blade.

[Voigt]

Det ville naturligtvis være ønskværdigt, hvis pressens minister i sin besvarelse af spørgsmålet ville redegøre for den undersøgelse, der er sat i gang på Århus universitet vedrørende moms på aviser og blade.

Besvarelse (31/1 79):

Statsministeren (Anker Jørgensen):

Foreninger er fritaget for at svare afgift af udgivelsen af foreningsblade, fagblade o. lign., når de ikke indeholder annoncer og afsættes til en pris, der ikke overstiger omkostningerne ved fremstillingen. Ifølge denne bestemmelse, der nu findes i § 4 i ministeriet for skatter og afgifters bekendtgørelse nr. 307 af 26. maj 1978, er LO-bladet – som andre fagblade, der opfylder disse betingelser – fritaget for momsregistrering. Der betales moms af fremstillingsomkostningerne (papir, trykning m. v.).

Der er derfor ikke, som hr. Voigt insinuerer i sin begrundelse, tale om, at LO-bladet bliver behandlet bedre end andre blade.

Når hr. Voigt ligeledes i begrundelsen beder om en redegørelse for den undersøgelse, der er sat i gang på Århus universitet vedrørende moms på aviser og blade, skal jeg oplyse, at medlem af det samfundsvidenskabelige forskningsråd, professor H. P. Clausen, Århus universitet, har meddelt, at der ikke ham bekendt er igangsat en sådan undersøgelse.

Til *undervisningsministeren* (22/1 79) af:

Halvgaard (FP):

»Hvornår agter ministeren at standse den undervisning, der imod styrelsesloven arrangeres af det centrale studienævn i det humanistiske hovedområde ved Århus universitet, og at placere ansvaret for denne virksomhed?«

(Spm. nr. 512).

Begrundelse.

Som det fremgår af lov af 13. juni 1973 om styrelse af højere uddannelsesinstitutioner § 14, stk. 4, fastlægges og arrangeres universiteternes undervisning af de ved institutionerne virkende faglige studienævn, der indbringer den planlagte undervisning til fordeling i institutrådet blandt instituttets lærere i

overensstemmelse med lovens § 13, stk. 2, for så vidt det ikke bliver nødvendigt at afholde undervisning, der ikke kan fordeles således, dvs. ved undervisningsassistenter, som de faglige studienævn efter § 14, stk. 7, har kompetence til at ansætte.

Som et i visse formelle henseender overordnet organ i forhold til de faglige studienævn fungerer efter lovens § 14, stk. 1–3, et såkaldt centralt studienævn i hvert af universiteternes hovedområder. Loven tillægger ikke det centrale studienævn kompetence til at fastlægge eller arrangere undervisning, ligesom det heller ikke har mulighed for at indbringe planlagt undervisning til fordeling blandt lærerpersonale eller til at ansætte undervisningsassistenter. At universitetets af undervisningsministeriet godkendte statut i § 47, stk. 6, søger at overføre »de faglige studienævns normale opgaver og beføjelser«, herunder ansættelse af undervisningsassistenter, til det centrale studienævn »for så vidt angår tværfaglig undervisning«, ophæver ikke lovens bestemmelser eller mening. Den anførte kompetenceforskydning er ulovlig.

Som det f. eks. fremgår af studieplaner for det teologiske hovedområde og specielt af samarbejdet mellem det teologiske hovedområde og de humanistiske institutter for religionshistorie og for semitisk filologi, ligger det inden for de faglige studienævns kompetence i samarbejde at arrangere ethvert ønskeligt samarbejde på tværs af opdelingen i hovedområder og institutter.

På trods af styrelsesloven og uden tvingende nødvendighed arrangerer det centrale studienævn i det humanistiske hovedområde ved Århus universitet imidlertid på egen hånd en omfattende undervisning i såkaldte tværfag, hvorover der årligt udgives et righoldigt katalog. Tværfagsprogrammet for 1978–79 er på over hundrede sider.

Da denne undervisning med eller mod universitetets statut åbenlyst er ulovlig, tør det forventes, at ministeren snarest vil drage omsorg for, at den ophører, at ansvaret for brug af personale, lokaler og midler til disse såkaldte tværfag placeres, og at eksaminer, hvori disse såkaldte tværfag er indgået, annulleres.

Der er her tale om et ulovligt forhold af betydelig praktisk og økonomisk interesse, der om nødvendigt vil blive reguleret også uden ministerens indgriben. Det ses af tvær-

[Halvgaard]

fagsprogrammet, at et humanistisk centralstudienævn ved Århus universitet i stort omfang arrangerer undervisning, der primært henhører til et samfundsvidenskabeligt hovedområde, som det også findes ved Århus universitet, samt undervisning, der primært henhører under fagligt studienævn i det humanistiske hovedområde. Som eksempler på undervisning, der således ukorrekt placeres i humaniora og ikke i samfundsvidenskab, kan nævnes det humanistiske centralstudienævns løbende fag D 3 »Folkelig og socialistisk naturkamp«, D 7 »Lokalsamfundsanalyser. Levvilkår, klassestruktur og politiske bevægelser i lokalområde i dansk periferi«, D 17 »Konflikter på kvindearbejdspladsen«. Som eksempel på fag, der ukorrekt arrangeres uden konkret ansvar af faglige studienævne i det humanistiske hovedområde, kan anføres A 12 »Moderne DDR-litteratur«, der angives at henvende sig til »tyskstudierende og litteraturvidenskabsstudierende«.

Ud over at være præget af ulovlighed virker tværfagsundervisningen ved det humanistiske centralstudienævn i Århus foruroligende fra et bevillingsmæssigt synspunkt. Det forekommer angribeligt at arrangere undervisning i decideret samfundsvidenskabelige emner eller i germansk samt litteraturvidenskab uden den af loven krævede garanti for fagligt niveau (målsætning, indhold, form, varighed, pensum), som skulle være konkret sikret ved faglige studienævne på disse forskellige områder på grundlag af givne bevillinger. Det forekommer ligeledes fra et bevillingsmæssigt synspunkt angribeligt, at det centrale studienævn uden at have adgang til at lade undervisning fordele i noget lærerpersonale lader sin ulovlige undervisning bestrebe ved et vidtløftigt apparat af særligt lønede undervisningsassistenter, hvis kvalifikationer i decideret samfundsvidenskabelige emner et humanistisk centralstudienævn ikke kan bedømme tjenstligt, og som et centralt studienævn ikke har lovlig bemyndigelse til at ansætte.

Det virker endelig fra et bevillingsmæssigt synspunkt angribeligt, at de faglige studienævne i stort omfang anerkender det centrale studienævns ulovlige undervisning i samfundsvidenskabelige emner som kompetencegivende i humanistiske fag. Det fremgår af tværfagsprogrammet, at f. eks. D 11 »Antikapitalistiske basisbevægelser i Sydeuropa«

uden videre kan godskrives under anden del af faget dansk, samtidig med at første del af dette fag ifølge en ved instituttet udgiven bulletin (1978, nr. 1, s. 21) koncentrerer sig om ugeblade, trivialdebat og popkultur. Man savner herved garanti for, at finansieringen af faget dansk, herunder den efterhånden nærmest lønningsmæssige understøttelse af de studerende, ved Århus universitet anvendes til, hvad man under drøftelse af de omsøgte bevillinger har kunnet forestille sig inden for universitetsfaget dansk. Ved siden af og måske fremfor alt andet må man drage omsorg for, at de midler, der bevilges til ungdommens uddannelse, anvendes til ungdommens uddannelse og ikke til sludder og vrøvl, hvorefter de pågældende studerende ville være bedraget både for penge, tid og erhverv.

Man skal følgelig anmode ministeren om ved besvarelsen af det indledningsvis stillede spørgsmål samtidig at garantere, at de givne bevillinger til humanistisk undervisning ved Århus universitet, herunder bevillinger til støtte af de studerende, til stadighed er blevet anvendt og fremdeles anvendes inden for rammerne af, hvad man under drøftelse af bevillingerne kunne forestille sig som humanistisk undervisning, og i det faglige niveau, som den konkrete medvirken af faglige studienævne skulle sikre.

Besvarelse (31/1 79):

Undervisningsministeren (Dorte Bønnedsen):

Af den meget omfattende begrundelse, der er givet for spørgsmålet, fremgår det, at baggrunden er, at det centrale studienævn ved det humanistiske fakultet ved Århus universitet arrangerer undervisning i tværfag, hvilket spørgeren finder lovstridigt. Yderligere finder spørgeren indholdet af de af det humanistiske centralstudienævn udbudte fag angribeligt, idet visse fag findes at henhøre under et andet hovedområde, nemlig det samfundsvidenskabelige. Endelig findes det kritisabelt, at det faglige studienævn anerkender undervisningen i samfundsvidenskabelige emner som kompetencegivende i humanistiske fag.

Det er rektor, der primært skal påse, at de beslutninger, der træffes af de kollegiale organer, er lovlige. Klage over rektors afgørelse kan indbringes for undervisningsministeriet, dels direktoratet for de videregående uddan-

[Undervisningsministeren]

nelser, dels departementet. Ministeriet har ikke modtaget nogen klage over de omhandlede forhold og har derfor bedt rektor om at udtale sig.

Det fremgår af rektors udtalelse, at han anser det for fuldt lovligt, at det centrale studienævn (fakultetsstudienævn) arrangerer undervisning i tværfag, og der henvises herved til bestemmelsen i styrelseslovens § 14, spec. stk. 2, og statut for Århus universitet §§ 43, 46 og 47.

Med hensyn til indholdet af undervisningen anfører rektor, at det af styrelseslovens § 11, stk. 2, og statut for Århus universitet § 20, stk. 2, fremgår, at forskningen og uddannelserne ledes af fakultetsrådene. Den daglige ledelse, tilrettelæggelsen og afviklingen af undervisningen foregår i samarbejde mellem fakultetets studienævn (herunder fakultetsstudienævn) og institutter.

De undervisningsaktiviteter, der iværksættes ved tværfag under det humanistiske fakultet, og som administreres af det humanistiske fakultetsstudienævn, er via særskilte bevillinger til disse aktiviteter godkendt af det humanistiske fakultetsråd, såvel hvad angår omfang som indhold.

Rektor mener ikke, at der i begrundelsen for spørgsmålet er anført synspunkter, der anfægter det humanistiske fakultets ret til i samarbejde med fakultetsstudienævnet, institutterne og de faglige studienævn at afholde tværfaglig undervisning og fastsætte denne undervisnings faglige indhold og relevans for de humanistiske studier.

Hvad endelig angår spørgsmålet om det faglige studienævns godkendelse af visse tværfag som kompetencegivende, understreger rektor, at disse afgørelser træffes inden for rammerne af gældende studie- og eksamensordninger.

Efter de oplysninger, der herefter foreligger for ministeriet, og under henvisning til de bestemmelser i styrelsesloven og statuten, der foran er nævnt, finder jeg ikke noget grundlag for at gribe ind over for Århus universitet.

Til *ministeren for Grønland* (23/1 79) af:

Steenholdt (Grønl.):

»Kan ministeren oplyse, hvor mange dage eller timer fiskeriinspektionsfartøjerne ved Grønland skal være henholdsvis i grønlandsk

havn og ved fiskebankerne, samt om deres forholdsvis korte ophold ved fiskebankerne skyldes opfyldelse af arbejderbeskyttelseslovgivningen eller har økonomiske årsager?«

(Spm. nr. 513).

Begrundelse.

Der kommer flere kritiske bemærkninger om fiskeriinspektionsskibenes ugelange ophold i havnene samtidig med, at de tyske trawlere mistænkes for at fiske torsk i grønlandske farvande.

Besvarelse (2/2 79):

Ministeren for Grønland (Jørgen Peder Hansen):

Jeg har forelagt hr. Steenholdts spørgsmål for forsvarsministeriet, som fiskeriinspektionsfartøjerne sorterer under.

Jeg kan oplyse, at fiskeriinspektionen ved Grønland udføres i henhold til den af forsvarsministeriet udsendte »Instruks for Forsvarets Fiskeriinspektionstjeneste ved Grønland«. Denne instruks fastsætter opgaven og indeholder de generelle bestemmelser.

Den detaljerede udførelse af inspektionen tilrettelægges og ledes af Grønlands kommando, således at fiskeriterritoriet overvåges bedst muligt, og at eventuelt ulovligt fiskeri hurtigst muligt kan bringes til ophør ved hjælp af inspektionens enheder.

Der er af praktiske grunde ikke udgivet direktiv for, hvor mange dage eller timer fiskeriinspektionsskibene og kutterne skal være henholdsvis i havn og på fiskebankerne, idet indsættelsen finder sted med henblik på optimal udnyttelse af enhederne og under hensyntagen til behov for vedligeholdelse af materiel og hvile for besætningerne. For inspektionsskibenes vedkommende tilstræbes det således, at de enkelte besætningsmedlemmer 4 dage pr. måned får mulighed for at gå i land, idet de fortsat med kort varsel skal kunne møde om bord.

Det er min opfattelse, at enhederne også i praksis anvendes optimalt, og at deres besætninger med iver og dygtighed udfører et krævende arbejde.

Som eksempel kan jeg anføre, at der i perioden 1.-25. januar 1979, hvor fartøjer fra Den tyske Forbundsrepublik atter fik tilladelse til at udøve fiskeri ud for vestkysten,

[Ministeren for Grønland]

med 1 inspektionsskib og 2 kuttere er udført fiskeriinspektion svarende til ca. 36 normale arbejdsdage à 8 timer i gennemsnit pr. enhed. Herudover er der gennemført 15 kontrolbesøg om bord i tyske trawlere. For god ordens skyld skal det nævnes, at inspektionsenhederne foruden inspektionstjeneste også udfører sørednings- og transportopgaver. Dette har i nævnte periode andraget 2½ døgn pr. enhed.

Jeg kan oplyse, at arbejderbeskyttelseslovgivningen ikke har nogen indflydelse på inspektionsenhedernes ophold ved fiskebankerne.

Økonomiske forhold har ej heller nogen direkte indflydelse på indsatsmulighederne for de inspektionsenheder, der er til rådighed for Grønlands kommando, idet dog udbygningen af fiskeriinspektionstjenesten må holdes inden for de rammer, der er fastlagt af finansudvalget i juni 1977.

Jeg vil gerne tilføje, at der i Grønland er etableret et udmærket samarbejde mellem landshøvdingembedet, der modtager fangst-rapporter fra alle store fartøjer, og Grønlands kommando, og at der efter min opfattelse også er et udmærket samarbejde mellem ministeriet for Grønland, forsvarsministeriet og forsvarskommandoen om inspektionsopgaverne.

Til *miljøministeren* (23/1 79) af:

Ole Olsen (SF):

»Hvad agter ministeren at gøre for at forhindre, at samfundsgavnlig virksomheder lukkes af ejerne?«

(Spm. nr. 515).

Begrundelse.

De forenede Papirfabrikker har besluttet at lukke genbrugsfabrikken (kartonfabrikken) på Nørrebro. Beslutningen er taget ud fra rent privatøkonomiske betragtninger. Set ud fra samfundsøkonomiske betragtninger er det imidlertid af afgørende betydning, at fabrikker til oparbejdning af affald m.v. opretholdes og udbygges for at dæmme op for rovdriften på vore ressourcer.

Besvarelse (5/2 79):

Miljøministeren (Ivar Nørgaard):

I begrundelsen for spørgsmålet henvises der til den bebudede lukning af Københavns Papir- og Kartonfabrik på Nørrebro, tilhørende De forenede Papirfabrikker.

Jeg kan oplyse, at De forenede Papirfabrikker allerede i september 1978 rettede henvendelse til ministeriet med forslag om, at der i samarbejde med papirfabrikkerne og det offentlige skulle tilføres virksomheden en sådan kapital, at det skulle være muligt at fortsætte driften samt – som noget nyt – at iværksætte en produktion af renovationsække på basis af returpapir.

Projektet forudsatte imidlertid, at staten som halvdelen af aktiekapitalen skulle indskyde 40 mill. kr. Hertil kom et 5-årigt rentefrit lån på 50 mill. kr. Der var således tale om en betydelig offentlig investering.

Jeg måtte konstatere, at miljøministeriet ikke havde mulighed for at gå direkte ind i projektet, hvorfor jeg i stedet foreslog De forenede Papirfabrikker at rette henvendelse til det statslige private undersøgelsesselskab Genfiber A/S, der netop har til opgave at tage sådanne projekter op og undersøge, om det ud fra et samfundsøkonomisk synspunkt er muligt at føre dem ud i livet.

Jeg er bekendt med, at der har været en kontakt til Genfiber A/S, ligesom jeg kan oplyse, at De forenede Papirfabrikker tillige har rettet henvendelse til handelsministeren, der under et møde over for virksomheden har tilkendegivet, at handelsministeriet heller ikke råder over økonomiske midler til at kunne støtte virksomheden.

De forenede Papirfabrikker har herefter truffet beslutning om at lukke virksomheden med udgangen af juli 1979.

Det er klart, at jeg i overensstemmelse med intentionerne i genanvendelsesloven (lov om genanvendelse af papir og drikkevareemballager samt begrænsning af affald) er interesseret i at fremme alle hensigtsmæssige samfundsøkonomiske muligheder for at øge genanvendelsen i dansk industri.

Men på den anden side vil jeg gerne understrege, at det afgørende – om en virksomhed skal lukke eller ej – ikke kan være, at der er tale om en genbrugsvirksomhed. Afgørende må være, om det i det konkrete tilfælde efter en samfundsøkonomisk helhedsvurdering kan betegnes som værende forsvarligt at opretholde en genbrugsvirksomhed.

[Miljøministeren]

Til *justitsministeren* (23/1 79) af:

Mimi Jakobsen (CD):

»Finder ministeren det hensigtsmæssigt og ønskeligt, at udpegningen af personer til nævninge- og domsmandslistor sker gennem de politiske partier, og vil ministeren tage initiativ til en ændring i gældende cirkulærer for at hindre, hvad der kan opfattes som en politisering af retsvæsenet, samt oplyse, evt. i form af et skøn, hvor mange kommuner der anvender denne fremgangsmåde ved udpegningen?«

(Spm. nr. 516).

Begrundelse.

Det forekommer yderst betænkeligt, at man vil lade den minoritet af befolkningen, der er medlemmer af politiske partier, udgøre et repræsentativt udsnit af befolkningen. Dette må antages at medføre en betydelig forskydning i både alders- og kønskriterier. Derfor må det efter spørgerens mening være mere hensigtsmæssigt at anvende den tilfældige udvælgelse, der foregår ved EDB, som tilgodeser en rimelig fordeling på f. eks. alder, køn, erhverv og bopæl.

Besvarelse (1/2 79):

Justitsministeren (Nathalie Lind):

I medfør af retsplejelovens § 68 vælges for hver nævningekreds for et tidsrum af 4 år fra den 1. januar (første gang 1963) et antal personer, der må anses for egnede til at virke som nævninge og domsmænd. Listen over disse personer benævnes grundlisten. Ved lodtrækning blandt de på grundlisten opførte personer dannes underretternes domsmandslistor og landsretternes nævninge- og domsmandslistor.

Udtagelsen til grundlisten foretages i medfør af retsplejelovens § 72 inden for hver kommune af et grundlisteudvalg bestående af 5 medlemmer, der udpeges af kommunalbestyrelsen.

Efter de gældende administrative bestemmelser skal grundlisteudvalget inden for hver kommune til grundlisten udtage 1 person for hvert fulde antal 300 indbyggere. Såfremt der ikke i grundlisteudvalget kan opnås enighed om, hvilke personer der skal udtages til grundlisten, har hvert medlem af udvalget ret til at kræve, at udtagelsen foretages i over-

ensstemmelse med vedkommende kommunale styrelsesvedtægts regler om valg til udvalg m.v., dvs. efter forholdstalsmetoden.

Personer, der udtages til grundlisten, skal være egnede til at virke som nævninge og domsmænd, jfr. retsplejelovens § 68, og skal opfylde de i retsplejelovens § 69 opstillede habilitetskrav. Endvidere er personer beskæftiget inden for visse erhverv udelukket fra at være nævninge og domsmænd, jfr. retsplejelovens § 70.

De nuværende bestemmelser om nævninge og domsmænd er indført med virkning fra den 1. januar 1963. Danmarks Statistik har foretaget en undersøgelse af, hvorvidt de personer, der udpeges som domsmænd og nævninge, udgør et repræsentativt udsnit af befolkningen i henseende til køn, alder og erhverv. Undersøgelsen blev foretaget på grundlag af underretternes domsmandslistor og landsretternes nævninge- og domsmandslistor for perioden 1976-79. De 6.900 på listerne optagne personer blev sammenlignet med en kontrolgruppe på 48.000 personer af den danske befolkning.

Sammenligningen viser, at der er en lille tendens til, at kvinder er underrepræsenterede (45 pct. kvinder mod 55 pct. mænd), at der er en vis aldersmæssig skævhed, således at unge under 35 år er underrepræsenteret i domsmands- og nævningegruppen, samt at repræsentativiteten for så vidt angår erhvervsforhold er større for personer med erhvervsmæssig beskæftigelse end for personer uden beskæftigelse.

Justitsministeriet har forud for den udtagelse af personer til grundlisten, som for tiden foretages i grundlisteudvalgene, henledt kommunalbestyrelsernes opmærksomhed på undersøgelsens resultater.

Grundlisteudvalgets medlemmer er pligtige at hemmeligholde, hvad der foregår i grundlisteudvalgets møder. Justitsministeriet er derfor ikke bekendt med, efter hvilke retningslinjer udtagelsen af personer til grundlisten sker i de enkelte grundlisteudvalg.

Som nævnt i begrundelsen for spørgsmålet foreligger der den mulighed at afskaffe grundlisten, f. eks. ved at overføre udtagelsen til EDB. Ved en sådan - tilfældig - udtagelse vil det ikke være muligt at sikre retsplejelovens krav om, at de personer, der skal virke som domsmænd eller nævninge, er egnede til at udføre dette hverv. Dette krav er

[Justitsministeren]

efter justitsministeriets vurdering af væsentlig betydning for tilliden til lægdommerinstitutionen. En indførelse af den nævnte EDB-ordning måtte i hvert fald forudsætte, at der var mulighed for at udskille de mindre egnede.

Da udtagelse af personer til grundlisterne til brug ved dannelse af underretternes domsmandslistor og landsretternes nævninge- og domsmandslistor for perioden den 1. januar 1980 til 31. december 1983 skal være tilendebragt inden den 1. april i år, og da betydningen af den ovennævnte undersøgelse først vil vise sig i denne periode, finder justitsministeriet ikke, at der på nuværende tidspunkt er behov for at overveje en ændring af de gældende regler.

Til *arbejdsministeren* (23/1 79) af:

Tyroll (VS):

»Hvilken lovhjemmel er der i gældende lov for begrebet »til rådighed for arbejdsmarkedet«, således som det bliver anvendt bl. a. i børnepasningscirkulæret, der er udsendt den 5. januar 1979?«

(Spm. nr. 518).

Begrundelse.

I et forslag til lov om ændring af lov om arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring, der foreligger fra arbejdsministeriets 2. kontor (dateret den 19. januar 1979), er indeholdt et ændringsforslag til § 62. I dette ændringsforslag er et pkt. 5, hvorefter dagpenge ikke må udbetales til et medlem, »som af anden grund ikke står til rådighed for arbejdsmarkedet...«.

Den tidligere chef for arbejdsformidlingen i hovedstaden, Lauge Kallestrup, har givet udtryk for, at det er tvivlsomt, om der kan findes lovhjemmel i den gældende lov for arbejdsdirektoratets nye børnepasningscirkulære, der er udsendt den 5. januar 1979. Det omhandler bl. a., at arbejdsløshedskassemedlemmer, der ikke kan få deres børn passet, ikke står til rådighed for arbejdsmarkedet og derfor ikke har ret til dagpenge.

Det omtalte ændringsforslag tilsigter åbenbart at tilvejebringe denne lovhjemmel. På denne baggrund er det interessant at få svaret, hvilken lovhjemmel der er i den nu gældende lov.

Besvarelse (1/2 79):

Arbejdsministeren (Auken):

Indledningsvis vil jeg gerne understrege, hvad jeg tidligere har sagt i folketinget, bl. a. foranlediget af bemærkninger fra hr. Tyroll under 1. behandling af SFs forslag til folketingsbeslutning om retten til dagpenge for medlemmer med børnepasningsvanskeligheder (B 38): Det er og har altid været en forudsætning for udbetaling af arbejdsløshedsdagpenge, at medlemmet står til rådighed for arbejdsmarkedet. Dette har altid været et bærende princip i lovgivningen og i fagbevægelsens administration af arbejdsløshedsforsikringen.

På dette som på mange andre områder er det nærmere indhold af hovedreglen udviklet gennem praksis, altså gennem arbejdsløsheds-kassernes afgørelser og gennem ankeinstansernes behandling af disse afgørelser. Ved behandlingen af ankesager søger arbejdsdirektoratet og ankenævnet naturligvis at fastlægge hovedlinjer for afgørelserne for at skabe en så ensartet behandling af medlemmerne som muligt. Når disse hovedlinjer efter nogen tids praksis ligger klar, eller når udviklingen har medført behov for ændret praksis, meddeles dette kasserne gennem cirkulærer fra direktoratet, således at sagerne kan finde deres rette afgørelse allerede under kassernes behandling. Der er således tale om en forhåndstilkendegivelse om, hvorledes sagerne kan forventes afgjort i tilfælde af anke. Børnepasningscirkulæret af 5. januar 1979 er et af de mange cirkulærer, der er udsendt på denne baggrund og med dette formål.

Det er imidlertid min opfattelse, at det på meget centrale områder af forsikringen – som f. eks. rådighedsbegrebet – er rigtigere, at retstilstanden fastlægges gennem udstedelse af egentlige regler i henhold til en bemyndigelse i loven. Derved bliver det muligt at udstede generelle regler, der i videst muligt omfang klarlægger de lediges rettigheder og forpligtelser. Derfor indeholder det forslag om ændring af arbejdsløshedsloven, som nu fremsættes, en bemyndigelse til at udstede regler på dette område.

Til *ministeren for skatter og afgifter* (24/1 79) af:

[Bollmann]

Bollmann (CD):

»Finder ministeren det rimeligt, at undervisning i forskellige idrætsgrene såsom tennis, golf m.v. er momspligtig som følge af, at disse aktiviteter ikke har kunnet betragtes som undervisning i legemsøvelser eller som sportsaktiviteter, der er momsfri?«

(Spm. nr. 519).

Begrundelse.

Nævnet vedrørende merværdiafgift har udsendt afgørelser, hvorefter træning (undervisning) i tennis, karate og golf er afgiftspligtig, medmindre denne undervisning foregår i klubregie.

Ud over at disse afgørelser må opfordre til omgælder, finder spørgeren, at disse aktiviteter efter intentionerne bag den seneste større ændring af momsloven, der trådte i kraft pr. 1. oktober 1978, klart må betragtes som idræt og derfor må være omfattet af afgiftsfritagelsen.

Besvarelse (1/2 79):**Ministeren for skatter og afgifter (Anders Andersen):**

Under folketingsbehandlingen i foråret 1978 af ændringen af merværdiafgiftsloven som følge af EFs 6. momsdirektiv oplyste den daværende skatte- og afgiftsminister – det var i besvarelsen af spørgsmål 29 fra skatte- og afgiftsudvalget – at det ville være i strid med 6. momsdirektiv at fritage *al* undervisning for moms.

Lovforslaget fritog kun skole- og universitetsundervisning, faglig uddannelse og anden undervisning, der har karakter af egentlig skolemæssig eller faglig uddannelse. Under folketingsbehandlingen blev det imidlertid anset for rimeligt og forsvarligt i tilknytning hertil at indsætte en bestemmelse i loven, der fastslår, at undervisning i sprog, musik, *legemsøvelser* – og flere andre områder – anses for uddannelse af denne karakter.

I bemærkningerne til denne bestemmelse er det anført, at legemsøvelser omfatter gymnastik, afspænding, yoga, dans, helsesport m.v., men den nærmere afgrænsning af begrebet »legemsøvelser« beror på en fortolkning, og her kommer momsnavnet ind i billedet, idet loven tillægger dette navn den

endelige administrative afgørelse af spørgsmål om afgiftspligtens omfang.

Nævnet har – som hr. Bollmann er inde på – bl. a. truffet afgørelse om, at undervisning i ridning, golf og tennis ikke kan betragtes som undervisning i legemsøvelser. Sådan undervisning er derfor afgiftspligtig efter lovens almindelige bestemmelse om afgiftspligt for alle ydelser, der ikke er undtaget.

Jeg kan oplyse, at nævnet i tilslutning her til har bestemt, at der ikke skal betales moms af et *sædvanligt* medlemskontingent til en sportsklub, selv om en del af kontingentet anvendes til aflønning af en træner, altså til undervisning. Der skal heller ikke svares afgift af trænerens løn, når der foreligger et fast ansættelsesforhold mellem klub og træner. Dette gælder også klubtræning i tennis og golf m.v.

Hr. Bollmann siger i sit spørgsmål, at sportsaktiviteter er momsfri, og det er jo rigtigt, såfremt der ikke deltager professionelle sports- eller idrætsudøvere i arrangementerne. Men én ting er, at sportsaktiviteter er fritaget for moms, noget andet er, at undervisning heri kun er fritaget, hvis de kan betragtes som legemsøvelser. Som loven er formuleret, er der forskel på legemsøvelser og sportsaktiviteter; det første begreb er snævrere end det sidste.

Det har været momsnavnets opgave at trække en grænse, og jeg finder det ikke urimeligt, at momsnavnet på det foreliggende grundlag har ment, at undervisning i tennis og golf m.v. ikke kan betragtes som undervisning i legemsøvelser, og at denne undervisning derfor – når der er tale om selvstændig erhvervsvirksomhed – er momspligtig efter lovens almindelige regler.

Til *ministeren for Grønland* (24/1 79) af:**Steenholdt (Grøn.):**

»Hvad vil ministeren gøre for at gøre fiskerikontrollen i de grønlandske farvande mere effektiv?«

(Spm. nr. 520).

Begrundelse.

Jeg har tidligere kraftigt understreget ønsket om en styrkelse af fiskeriinspektionen i de grønlandske farvande, bl.a. ved de 6 per-

[Steenholdt]

sonlige spørgsmål til Grønlandsministeren umiddelbart før folketingets juleferie i 1978, og har også fået ministerens svar, som dog lige så lidt som mine spørgsmål er viderebragt til det grønlandske folk gennem de sædvanlige nyhedskanaler. Den grønlandske fisker- og fangerforening KNAPP støtter kraftigt mit ønske om en bedre fiskeriinspektion, f.eks. ved udtalelser i Grønlands radioavis.

Vi oplever i øjeblikket, at indtil 20 vesttyske skibe mistænkes for at fiske torsk side om side med den kongelige grønlandske handels trawlere, som godt må fiske torsk. Tyskerne påstår, at de ikke fisker torsk, men rødfisk.

De grønlandske myndigheder har forøget kvotaen for rødfisk for udenlandske fartøjer i håb om at få tildelt »kasser«, hvor de udenlandske fiskere ikke må fiske rødfisk. De grønlandske ønsker er endnu ikke opfyldt af EF, og så længe de ikke er det, betragtes forøgelsen af rødfiskekvotaen for de udenlandske fiskere som ikke-gældende af de grønlandske myndigheder.

Ifølge fangst- og fiskeriloven for Grønland, § 6, har de grønlandske myndigheder i samarbejde med fiskeriinspektionen ved Grønland mulighed for at stoppe og borde disse skibe for at foretage kontrol m.m. Men ifølge Grønlands radioavis udtalte en ministeriel embedsmand, »at det ikke er tilstrækkeligt, at alene grønlandske myndigheder kan gøre det«.

Jeg vil bede ministeren redegøre for, om der er nogen misforståelser mellem Grønlands radioavis og ministeriet for Grønland, eller om de grønlandske myndigheder tror på en ikke længere gældende lov (jagt- og fiskeriloven for Grønland, § 6).

Besvarelse (31/1 79):

Ministeren for Grønland (Jørgen Peder Hansen):

Den kontrolvirksomhed, der sker i Grønland med hensyn til at påse, at fiskerne overholder reglerne om begrænsninger i fiskeriet, udøves i første omgang af landshøvdingen over Grønland samt Grønlands kommando, der som bekendt sorterer under forsvarsministeriet. Der foregår et tæt samarbejde mellem ministeriet og disse myndigheder med hen-

blik på at etablere en så effektiv kontrol som muligt.

Grundlaget er for det første, at alle store fartøjer hver uge skal indberette deres fangster til landshøvdingen. For det andet undersøger forsvarets fiskeriinspektion ved hjælp af fly og helikoptere, om der er fiskerfartøjer ved Grønland, som ikke har ret til at drive fiskeri i det pågældende område. For det tredje går fiskeriinspektionens skibsbesætninger om bord på udvalgte fiskerfartøjer og udfører detailkontrol af skibsdokumenter og fangstjournaler samt undersøger fiskeredskaber og fangst. Fiskeriinspektionens virksomhed er under kraftig udbygning. EF har i øvrigt givet tilsagn om at refundere ca. 70 mill. kr. af udgifterne hertil.

Bla. på anmodning fra ministeriet for Grønland har fiskeriinspektionen i januar 1979 gennemført ca. 15 besøg om bord på vesttyske fartøjer. Fiskeriinspektionen har ikke ved disse lejligheder konstateret overtrædelser af de gældende regler, herunder forbudet mod målrettet fiskeri efter torsk.

Derimod har et par vesttyske trawlere – ifølge telegrafiske oplysninger til ministeriet – indberettet fangstmængder til landshøvdingen, som tyder på, at de har fisket lidt flere torsk som bifangst til rødfisk end de 10 pct., de har lov til. Selv om der efter det oplyste kun er tale om små overskridelser, har ministeriet straks bedt landshøvdingen om i samarbejde med fiskeriinspektionen at gå videre med dette spørgsmål.

Den omtalte kontrol om bord sker i henhold til § 6 i den grønlandske fiskerilov. Denne paragraf gælder fortsat og bestemmer, at fiskeriinspektionen og de grønlandske myndigheder (det vil sige politiet og landshøvdingen) kan gå om bord i fiskerfartøjer, foretage de nødvendige kontrolmæssige undersøgelser og i givet fald beordre fartøjet til havn for yderligere kontrol. Det siger sig selv, at man kun vil påføre fiskerfartøjer – det være sig fremmede eller grønlandske – de udgifter, der er forbundet med en beordring til havn, hvis der foreligger en konkret og væsentlig mistanke om, at fartøjet har begået overtrædelser, som ikke kan konstateres om bord. Skal man i havn udtage en del af fartøjets last af kontrolmæssige grunde, må der desuden være tilstrækkelig frysekapacitet i land til, at lasten kan oplagres. Ellers risikerer man store erstatningskrav. Ministeriet har

[Ministeren for Grønland]

udtalt sig til den grønlandske radioavis i overensstemmelse hermed, og radioavisen har gengivet ministeriets udtalelse. Der er således ingen misforståelser mellem Grønlands radioavis og ministeriet.

Sager om overtrædelser kan afgøres af såvel politiet som chefen for vedkommende fiskeriinspektionsskib ved vedtagelse af bøde og konfiskation og sagsomkostninger i overensstemmelse med retsplejeloven, jfr. fiskerilovens § 10.

I spørgsmålets begrundelse er spørgeren inde på sammenhængen mellem forslagene om henholdsvis den samlede fangstmængde (TAC) for rødfisk i 1979 og om »rødfiskeskasser« ved Vestgrønland. Fra grønlandsk og dansk side har man primært foreslået, at EF fastsætter en TAC for rødfisk ved Vestgrønland på 28.000 tons kombineret med, at der etableres områder, hvor fiskeri efter rødfisk ikke er tilladt. Subsidiært har man – hvis sådanne områder ikke bliver godkendt – foreslået en TAC på 13.000 tons.

Som bekendt har EF endnu ikke fastsat endelige bestemmelser vedrørende den interne fiskeripolitik for 1979 og har således ikke foretaget kvotaforordninger til medlemslandene. Indtil permanente regler for 1979 foreligger, har EF imidlertid vedtaget en midlertidig ordning, hvorefter medlemsstaterne i en overgangsperiode (senest indtil udgangen af marts 1979) skal respektere det hidtidige fiskerimønster, således som det var gældende for 1978. De fangster, der tages i overgangsperioden, vil blive modregnet i de tildelinger, som senere måtte blive besluttet af EF for 1979.

Det tilføjes, at vesttyske fangster for rødfisk i 1978 udgjorde 5.960 tons ved Vestgrønland, og at der pr. 23. januar 1979 er modtaget indberetning fra de vesttyske trawlere om fangst af i alt 814 tons rødfisk ved Vestgrønland.

Til *ministeren for offentlige arbejder* (24/1 79) af:

Wissing (FP):

»Vil ministeren tage initiativ til at få ændret eller udsat ikrafttrædelsen af en i DEMKO-meddelelse nr. 23/77 fastsat bestemmelse om, at en række elektriske brugsgenstande ved levering fra fabrikant eller

importør efter 1. juli 1979 skal være forsynet med en dansk 3-benet stikprop?«

(Spm. nr. 521).

Begrundelse.

Fra FEHA (Foreningen af Fabrikanter og Importører af elektriske Husholdningsapparater) er der fremkommet henvendelser såvel til folketingets medlemmer som til ministeriet for offentlige arbejder, hvori man appellerer om at få udsat eller ændret den nævnte bestemmelse.

Som begrundelse herfor anfører FEHA, at kun 10 pct. af den danske boligmasse er forsynet med stikkontakter, der passer til de krævede stikpropper, og at det derfor må befrygtes, at forbrugerne selv vil udskifte til almindelige 2-benede stikpropper, hvilket vil indebære en forøget risiko for dødsulykker.

I øvrigt henvises til FEHAs notat til brug ved mødet i ministeriet for offentlige arbejder den 18. januar 1979 og til en artikel i dagbladet Aktuelt den 24. januar 1979 vedrørende samme emne.

Besvarelse (31/1 79):

Ministeren for offentlige arbejder (Ivar Hansen):

Bestemmelserne om, at en række husholdningsapparater, der er fremstillet således, at de forudsættes ekstrabeskyttet (jordforbundet), fra den 1. juli 1979 skal være forsynet med en trebenet stikprop, følger af nogle ændringer i stærkstrømsreglementet, som blev gennemført i 1977. Begrundelsen var, at det kun ved hjælp af en trebenet stikprop er muligt at opnå den forudsatte ekstrabeskyttelse, idet de stikpropper, der sidder på de fleste importerede apparater, ikke giver nogen ekstrabeskyttelse, fordi de er beregnet til et andet stikkontaktsystem, som findes i husinstallationerne i en række andre lande, f.eks. Sverige og Tyskland.

På baggrund af de af FEHA nu meddelte oplysninger om, at trebenede stikpropper kun vil kunne anvendes i ca. 10 pct. af alle stikkontakter, har jeg imidlertid fundet det nødvendigt at få spørgsmålet nøjere undersøgt, og ikrafttrædelsen af påbudet om, at apparaterne skal være forsynet med trebenede stikpropper, vil derfor blive udskudt foreløbig til den 1. januar 1980.

[Ministeren for offentlige arbejder]

Jeg forudsætter, at der i mellemtiden kan skabes grundlag for en afvejning af de risikomomenter, der er til stede: dels den af FE-HA påpegede fare ved, at teknisk ukyndige forbrugere erstatter et trebenet stik med et tobenet, dels den fare, der består i, at en eksisterende mulighed for at opnå ekstrabeskyttelse ikke bliver udnyttet, når der benyttes en stikprop, der ikke svarer til det danske stikkontaktsystem. En sådan afvejning må blive afgørende for de bestemmelser, der skal gælde på længere sigt, og det er mit håb, at der vil vise sig mulighed for at nå frem til en mere differentieret løsning.

Til miljøministeren (24/1 79) af:

Maisted (FP):

»Hvad vil ministeren gøre for at sikre, at de svar, ministeren afgiver til folketingets medlemmer, er korrekte?«
(Spm. nr. 523).

Begrundelse.

Af ministerens svar af 11. december 1978 på mit spørgsmål nr. 295, om ministeren finder det holdbart, at miljøloven ikke kan kræves overholdt over for den statskontrollerede virksomhed Junckers Savværk A/S og Kemisk Værk Køge, samtidig med at miljøloven kræves overholdt af andre virksomheder, fremgår det på side 2, at miljø- og levnedsmiddelkontrollen Køge Bugt I/S, der regelmæssigt kontrollerer spildevandsudledningen fra KVK for tilsynsmyndigheden, Køge kommune, over for miljøstyrelsen har oplyst, at de gældende krav overholdes, men at der fra tid til anden har været tekniske vanskeligheder med det anlæg, der skal fjerne kobber fra spildevandet. De overskridelser af kravværdierne, som dette forhold lejlighedsvis har medført, har dog ligget inden for den tilladte tolerance, siges det.

Imidlertid fremgår det af de foretagne analyser, at der er overskridelser på op mod 700 pct. af de tilladte udlederværdier. Dette forhold burde have været undersøgt, før ministeren afgav sit svar til folketinget.

Uden at tage stilling til forureningens størrelse eller karakter finder jeg det urimeligt, at folketingets medlemmer ikke får korrekte svar.

Besvarelse (6/2 79):

Miljøministeren (Ivar Hansen):

Jeg har forelagt det stillede spørgsmål for miljøstyrelsen, der har oplyst følgende:

»Miljøstyrelsen har henvendt sig til miljø- og levnedsmiddelkontrollen Køge Bugt I/S for at få afklaret, om der skulle være sket misforståelser med hensyn til de informationer, miljøstyrelsen indhentede fra laboratorier i forbindelse med spørgsmål nr. 295.

Laboratoriet har i den anledning meddelt miljøstyrelsen, at der i en periode efter ministerens besvarelse af spørgsmålet er konstateret væsentlige overskridelser af kravværdierne for det pågældende spildevands indhold af chlorphenoler. Det drejer sig om 2 tilfælde, hvoraf det første gælder en spildevandsprøve udtaget 19. december 1978 og det andet en spildevandsprøve udtaget 5. januar 1979.

Miljø- og levnedsmiddelkontrollen har dog ikke ment, at det var rimeligt at forfølge sagen, da overskridelserne er sket i forbindelse med, at der opstod tekniske vanskeligheder på virksomhedens biologiske rensningsanlæg. Virksomheden fik i den pågældende periode, indtil forholdene var bragt i orden igen, tilladelse til at aflede den del af sit spildevand, der indeholder chlorphenoler, til Køgeegnens rensningsanlæg. Det chlorphenolholdige spildevand blev afledt til Køgeegnens rensningsanlæg i perioden 1.-31. december 1978.

Der er dog ved det ovennævnte tilfælde den 19. december 1978 af årsager, som ikke er blevet opklaret, konstateret indhold af chlorphenoler i virksomhedens øvrige spildevandsudledning. Det store chlorphenolindhold i spildevandet den 5. januar 1979, på hvilket tidspunkt det chlorphenolholdige spildevand igen blev udledt sammen med det øvrige spildevand, skyldes det forhold, at bakteriekulturen i et biologisk anlæg skal have en vis tilvænningsperiode for at kunne nedbryde så forholdsvis store chlorphenolkoncentrationer, som det her drejer sig om.

I anledning af miljøstyrelsens forespørgsel har miljø- og levnedsmiddelkontrollen nøje gennemgået samtlige analyserapporter fra laboratoriets stikprøvekontrol af virksomhedens spildevandsudledning helt tilbage til den 17. april 1978, hvor miljøankenævnet traf afgørelse i sagen. Gennemgangen har vist, at de tilladte tolerancer i 2 tilfælde ikke

[Miljøministeren]

er helt overholdt, idet der den 19. maj 1978 er sket en 10 pct.s overskridelse, hvad chlorphenoler angår, og den 23. august 1978 en 2 pct.s overskridelse, hvad kobber angår.»

På baggrund af disse oplysninger skal jeg beklage, at min besvarelse af 11. december 1978 af spørgsmål nr. 295, der byggede på en udtalelse fra miljøstyrelsen, indeholdt oplysninger, som ikke kan betragtes som helt præcise. Ved en gennemgang af samtlige de spildevandsanalyser, som miljø- og levnedsmiddelkontrollen Køge Bugt I/S har foretaget af Kemisk Værks spildevand i perioden mellem miljøankenævnets afgørelse af 17. april 1978 og min besvarelse af 11. december 1978, viser der sig som sagt visse afvigelser fra de tilladte tolerancer.

Situationen er imidlertid den, at miljøstyrelsen ofte til brug for min besvarelse af spørgsmål i folketingets spørgetid indhenter telefoniske oplysninger fra de kommunale og amtskommunale myndigheder om en verserende sag. Dette muliggør, at spørgsmålene kan besvares inden for den givne tidsramme, men til gengæld er der en risiko for, at der kan optræde mindre unøjagtigheder i besvarelsen.

Til *arbejdsministeren* (24/1 79) af:

Knud Lind (FP):

»Vil ministeren kommentere de oplysninger, der er fremkommet i Jyllands-Posten for den 23. januar, hvoraf det fremgår, at hver tiende, der er registreret som langtidsledig i Randers, er fejlregistreret, og endvidere oplyse, hvorvidt det er ministerens opfattelse, at de nævnte forhold i Randers i store træk dækker situationen på landsplan?«

(Spm. nr. 524).

Begrundelse.

Der henvises til Jyllands-Postens forside den 23. januar 1979.

Besvarelse (1/2 79):

Arbejdsministeren (Auken):

Efter brevveksling med arbejdsdirektoratet kan man meddele følgende oplysninger:

Af den artikel fra dagbladet Jyllands-Posten, som ligger til grund for spørgsmålet, fremgår, at der for arbejdsformidlingskonto-

ret i Randers har været tale om »fejlregistreringer« på 41 personer ud af 392 registrerede langtidsledige.

Registreringsproceduren vedrørende langtidsledige er aftalt mellem arbejdsdirektoratet og de statsanerkendte arbejdsløsheds-kasser. Sidstnævnte skal, senest 3 måneder forinden et jobtilbud skal gives, meddele arbejdsmarkedsnævnet (her for Århus amt), hvilke langtidsledige medlemmer af arbejdsløsheds-kassen der mister dagpengereetten på et givet tidspunkt.

Med henblik på, at arbejdsløsheds-kasserne skal meddele arbejdsmarkedsnævnet disse oplysninger, er der netop af arbejdsdirektoratet i samarbejde med Arbejdsløsheds-kasserne Samvirke udarbejdet en ændret ledighedsdeklæring, således at disse oplysninger fremover kan leveres af kasserne med en rimelig sikkerhed.

I forbindelse med den første registrering i anledning af jobtilbudsordningen for de langtidsledige skete der – som omtalt i Jyllands-Posten – i flere tilfælde dette, at situationen for nogle medlemmer ændrede sig i løbet af den periode, der gik fra kassens indberetning til det tidspunkt, hvor en af AF-kontorets arbejdskonsulenter fik kontakt til pågældende langtidsledige.

Disse medlemmer har således skiftet status i forhold til arbejdsløshedsforsikringsloven som beskrevet i den pågældende avisartikel. Det fremgår af artiklen, at en del af fejlregistreringerne bl. a. skyldes, at flere af de langtidsledige har forladt forsikrings-systemet, fordi de ikke længere ønsker at bevare en tilknytning til arbejdsmarkedet, eller fordi de ikke uden en revalideringsindsats via bi-standsloven atter kan fastholde en tilknytning til arbejdsmarkedet.

Det skal endelig bemærkes, at hvad angår de medlemmer, der i løbet af registrerings-tidsrummet har skiftet bopæl, kan der kun være tale om en fejlregistrering set ud fra det enkelte AF-kontors synspunkt. Praksis i forbindelse med den slags flytninger er, at AF-kontoret videresender den pågældende indberetning til det relevante AF-kontor.

Arbejdsløshedsforsikrings-systemet er bygget op omkring udbetaling af arbejdsløsheds-dagpengene. Arbejdsløsheds-kasserne registrerer derfor ledighedsperiodernes omfang. Retten til dagpenge afhænger imidlertid af arbejdsperiodernes omfang. Derfor kan der i

[Arbejdsministeren]

enkelte tilfælde være tale om mindre uøjagtigheder i arbejdsløsheds-kassernes indberetninger. Den ovennævnte ændring i ledighedserklæringerne vil formentlig reducere denne usikkerhed. Generelt kan anføres, at der er en løbende kontakt mellem direktoratet og Arbejdsløsheds-kassernes Samvirke for at sikre så effektiv en registrering af de langtidsledige som muligt.

Hvad angår omtalen af de korrekt registrerede langtidslediges modtagelse af jobtilbud, synes der at være en minoritet på mindre end 10 pct., som – selv i den gruppe, der har gået ledig i op mod 4 år – af forskellige grunde ikke ønsker at modtage et jobtilbud.

Erfaringerne fra Randersområdet synes ikke at afvige væsentligt fra de øvrige AF-kontorers.

Til *undervisningsministeren* (25/1 79) af:

Erlendsson (FP):

»Vil ministeren oplyse, om medicinering med psykofarmaka indgår som disciplinært hjælpemiddel i danske skoler med den hensigt at sikre ro og opmærksomhed hos børn, der i øvrigt ikke har behov for en sådan behandling, og kan ministeren i givet fald angive et cirkatal for, hvor mange elever det måtte vedrøre?«

(Spm. nr. 529).

Begrundelse.

Spørgsmålet er for nylig rejst i Danmark af en forening kaldet Medborgernes Menneskerettigheds-Kommission på baggrund af oplysninger om kritisable forhold i skolevæsenet i USA.

Besvarelse (1/2 79):

Undervisningsministeren (Dorte Bennedsen):

Ifølge undervisningsministeriets bekendtgørelse nr. 276 af 14. juni 1967 om fremme af god orden i skolerne kan følgende disciplinærmidler bringes i anvendelse i folkeskolen:

Eftersidning, midlertidig anbringelse i anden klasse, overflytning til parallelklasse ved samme skole, udelukkelse fra undervisningen i indtil en uge, overflytning til en tilsvarende klasse ved en anden skole i kommunen.

Herudover er der alene hjemmel til i de enkelte skolers ordensreglementer at fastsætte

åbenbart mildere sanktioner end de nævnte disciplinærmidler såsom elevs flytning inden for selve klassen, udførelse af et mindre ekstraarbejde eller udelukkelse fra undervisningen i den resterende del af en undervisningstime.

Til *justitsministeren* (25/1 79) af:

Voigt (FP):

»Hvilke foranstaltninger vil ministeren bede politidirektøren i København foretage over for forsvarsministeriet i anledning af, at der ikke i lang tid har været ryddet sne ud for Bådsmadsstrædes kaserne?«

(Spm. nr. 531).

Besvarelse (31/1 79):

Justitsministeren (Nathalie Lind):

Justitsministeriet har intet nærmere kendskab til snerydningsproblemerne på den lokalitet, som omtales i spørgsmålet, men ministeriet har fuld tillid til, at offentlige myndigheder også på dette område vil udføre deres opgaver på bedst mulig måde inden for de ressourcer, som står til rådighed.

Til *undervisningsministeren* (26/1 79) af:

Glistrup (FP):

»Er det virkelig sandt, at skatteyderne kan tvinges til at betale for de studerendes fortæring i universitetskantinerne?«

(Spm. nr. 537).

Begrundelse.

Pressemeddelelser går ud på, at Københavns universitet skulle have fået en regning på et underskud på studenternes spisestue. Spørgsmålets formål er at få afkræftet, at universitetet eller andre skatteyderfinansierede foretagender betaler denne regning.

Det siger sig selv, at hvis en student går ind og drikker en øl eller ti, eller hvad han nu gør, må han selv betale de fulde omkostninger, der er forbundet hermed overensstemmende med det eneste sunde princip, nemlig at man selv betaler for sin mad og drikke.

Hvis degenerationen i studenterverdenen skulle være kommet så vidt, at man ikke mere håndhæver denne regel, bedes hjemmelen anført for, at staten bryder med princippet

[Glistrup]

om, at udgifter til mad og drikke er rene privatudgifter.

Endvidere bedes i så fald oplyst, hvordan der forholdes med overskud fra kantinedriften, samt meddelt, hvordan overskud og underskud beregnes, herunder hvordan der ved administrationen forholdes med udgifter til lokaleleje, afskrivninger, forrentning af egenkapital etc.

Besvarelse (2/2 79):

Undervisningsministeren (Dorte Bennedsen):

I anledning af den aktuelle sag, som spørgsmålsstilleren henviser til, kan jeg oplyse, at undervisningsministeriet i december 1978 har meddelt Københavns universitet, at der ikke for tiden vil kunne ydes særskilt støtte til opretholdelse af kantiner på universiteter og højere læreanstalter.

Foranlediget af udtrykket »de studerendes *fortæring* i universitetskantinerne« finder jeg det vigtigt i den løbende debat om kantinerne at understrege, at der ikke fra nogen side har været rejst krav på tilskud til fødevarerudgifter, herunder de af spørgsmålsstilleren nævnte øl. Det, der drøftes, og som for tiden behandles i det såkaldte kantineudvalg, der er nedsat af finansministeriets administrationsdepartement, er spørgsmålet om tilskud til alle andre driftsudgifter end madudgifter, først og fremmest lønninger.

På en række kantiner, især på de statslige arbejdspladser, dækker staten allerede nu visse af driftsudgifterne, og det er mit håb, som også udtrykt af forhenværende undervisningsminister Ritt Bjerregaard i dennes svar af 5. december 1978 på medlem af folketinget Mogens Glistrups spørgsmål nr. 293 af 29. november 1978, at kantinedriften på uddannelsesinstitutionerne på længere sigt, når kantineudvalget har afsluttet sit arbejde, billiggøres i det omfang, der er økonomisk mulighed herfor.

I modsætning til spørgsmålsstilleren finder jeg det nemlig på ingen måde oprørende, at det offentlige bidrager til at billiggøre de uddannelsessøgendes kantinemåltider.

Til *handelsministeren* (26/1 79) af:

Lilli Gyldenkilde (SF):

»Agter ministeren at foretage en lovændring i egnsudviklingsloven, så det forhin-

dres, at hjælp til firmaer via egnsudviklingsloven bliver brugt til at skabe ledighed i firmaets fraflytningsområde?«

(Spm. nr. 541).

Begrundelse.

Egnsudviklingsloven blev til i en tid med høj beskæftigelse. Derfor var der mulighed for andet arbejde for dem, der blev ledige ved en firmaflytning. Denne forudsætning er i dag ændret på grund af den store ledighed. Dette ses klart af eksemplet firmaet Mayland, der flytter en del af produktionen via egnsudviklingshjælp. De, der bliver ledige herved, må så modtage arbejdsløshedsunderstøttelse. Det kan vel næppe have været meningen med egnsudviklingsloven.

Besvarelse (2/2 79):

Handelsministeren (Arne Christiansen):

En ændring af egnsudviklingsloven vil ikke være påkrævet for at opnå det nævnte formål. Støtte til udflytning fra ikke-egnsudviklingsområder er praktisk taget ophørt, hvilket fremgår af de senere års beretninger fra Egnsudviklingsrådet. Dette skyldes ikke blot, at der for tiden fremkommer meget få ansøgninger om projekter af denne art, men tillige, at Egnsudviklingsrådet – som også fremhævet i rådets beretninger – under den økonomiske afmatningsperiode har været særdeles tilbageholdende med at finansiere projekter, der indebærer overflytning af produktion og beskæftigelse fra andre danske lokaliteter.

Det vil på den anden side ikke være ønskeligt ved lovændring at skabe så usmidige regler, at rådet helt afskæres fra at yde egnsudviklingsbistand, når der i særlige tilfælde måtte fremkomme ansøgninger, hvor udflytning selv under de nuværende forhold vil være velbegrundet.

Udflytning medfører ikke nødvendigvis nedlæggelse af arbejdspladser. Den kan være fremkaldt af, at der pladsmæssigt ikke er udvidelsesmuligheder dér, hvor virksomheden hidtil har været lokaliseret, og det kan være en forudsætning for at bevare en afdeling på stedet, at en ekspansion finder sted andetsteds i landet. Der kan også forekomme tilfælde, hvor en begrænset – og måske midlertidig – reduktion i antallet af arbejdspladser

(Handelsministeren)

på fraflytningsstedet må accepteres, fordi den mere end opvejes af en udvidelse af beskæftigelsen på tilflytningsstedet. Kan man i sådanne sager samtidig medvirke til, at de nye arbejdspladser oprettes i de svagest udviklede egne af landet, hvor ledigheden er særlig høj, vil dette være i god overensstemmelse med egnsudviklingslovens formål.

I begrundelsen for spørgsmålet nævnes som eksempel, at A/S C. Mayland, Skovlunde, flytter en del af sin produktion med egnsudviklingsbistand. Oplysninger om konkrete egnsudviklingssager er underkastet lovens fortrolighedskrav. Følgende oplysninger kan dog med virksomhedens indforståelse meddeles.

Der er ydet bistand til et nyoprettet selskab i Sakskøbing, der viderefører en mindre del af den produktion, som hidtil har fundet sted hos A/S C. Mayland i Skovlunde. På grundlag af det moderne produktionsudstyr, som den nye virksomhed nu udrustes med, skulle der på lidt længere sigt være mulighed for en ekspansion af produktionen i Sakskøbing, som pladsforholdene i Skovlunde efter det oplyste ikke tillod, bl. a. ved at afsætningen øges til at omfatte nye aftagere, der kan gøre virksomheden mindre sæsonfølsom, således at produktionsudstyret udnyttes bedre. Til virksomhedens opstart er der efter det oplyste allerede antaget 13 timelønnede med-

arbejdere og 1 arbejdsleder, og yderligere 2 timelønnede vil blive ansat.

På virksomheden i Skovlunde, der i 1977 i gennemsnit beskæftigede 155 medarbejdere, har der samtidig fundet en mindre nedgang i beskæftigelsen sted. Efter det oplyste er i alt 10 timelønnede arbejdspladser og 1 arbejdslederstilling nedlagt i forbindelse med opgivelsen af den produktion, der fremtidig vil ske i Sakskøbing. Virksomheden håber med de trufne dispositioner at være i stand til at imødegå konkurrencen fra udlandet, der i de senere år har været stærkt tiltagende, og dermed at sikre beskæftigelsen i virksomheden.

Egnsudviklingsmæssigt har sagen ikke blot interesse ved, at der efter det oplyste skabes en vis samlet merbeskæftigelse, men navnlig ved, at der herved tilføres Sakskøbing en ny virksomhed ved en i forhold til antallet af arbejdspladser ret beskeden samlet investering. Det har netop i Sakskøbing været vanskeligt at få etableret ny industribeskæftigelse, og beskæftigelsessituationen i denne del af landet er samtidig væsentligt vanskeligere end i Københavnsområdet. Efter de senest offentliggjorte ledighedstal var ledigheden blandt fuldtidsforsikrede i henholdsvis Københavnsområdet og i det område (Nykøbing F.), hvortil Sakskøbing hører, som følger:

Pct.	29. nov.	6. dec.	13. dec.	20. dec.	27. dec.
Københavnsområdet	10,4	10,4	10,8	10,7	11,8
Nykøbing Falster (inkl. Sakskøbing)	15,6	15,7	16,2	19,2	23,3

Den næste sag på dagsordenen var:

gang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

3) Anden behandling af:

Forslag til lov om ændring af postloven.

(Lovforslag nr. L 77. Fremsat 10/11 78. Første behandling 17/11 78. Betænkning 30/1 79).

Der var stillet 5 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer, ændringsforslagene samt spørgsmålet om lovforslagets over-

Forhandling

Glensgård (FP):

Oven på denne ophidsede debat om de danske museer er det selvfølgelig en stor forandring at skulle til at diskutere postlov.

Vi har fremsat tre principielle ændringsforslag til lovforslaget. Det ene går ud på, at det er urimeligt, at vi fortsat skal yde så kæmpestore tilskud til de danske dagblade over postloven. Hvis der skal ydes tilskud – hvad fremskridtspartiet altså ikke mener – så må det være statsministeren, som direkte går ud med disse pengegaver. Det er statsmini-